

Turističke specifičnosti grada Los Angelesa

Rebronja, Sabina

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Tourism and Hospitality Management / Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:191:233200>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-19**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Tourism and Hospitality Management - Repository of students works of the Faculty of Tourism and Hospitality Management](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI

Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu

Preddiplomski sveučilišni studij

Sabina Rebronja

Turističke specifičnosti grada Los Angelesa

Touristical specifics of Los Angeles

Završni rad

Opatija, 2023.

SVEUČILIŠTE U RIJECI

Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu

Preddiplomski sveučilišni studij

Poslovna ekonomija u turizmu i ugostiteljstvu

Menadžment u turizmu

Turističke specifičnosti grada Los Angelesa

Touristical specifics of Los Angeles

Završni rad

Kolegij: **Turistička geografija** Student: **Sabina Rebronja**

Mentor: **doc. dr. sc. Hrvoje Grofelnik** Matični broj: **24798PO19**

Opatija, srpanj 2023.

IZJAVA O AUTORSTVU RADA I O JAVNOJ OBJAVI OBRANJENOG ZAVRŠNOG RADA

Sabina Rebronja

(ime i prezime studenta)

24798PO19

(matični broj studenta)

Turističke specifičnosti grada Los Angelesa

(naslov rada)

Izjavljujem da sam ovaj rad samostalno izradila/o, te da su svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima, bilo da su u pitanju knjige, znanstveni ili stručni članci, Internet stranice, zakoni i sl. u radu jasno označeni kao takvi, te navedeni u popisu literature.

Izjavljujem da kao student–autor završnog rada, dozvoljavam Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci da ga trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim javnosti u cjelovitom tekstu u mrežnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci.

U svrhu podržavanja otvorenog pristupa završnim radovima trajno objavljenim u javno dostupnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, ovom izjavom dajem neisključivo imovinsko pravo iskorištavanja bez sadržajnog, vremenskog i prostornog mog završnog rada kao autorskog djela pod uvjetima *Creative Commons* licencije CC BY Imenovanje, prema opisu dostupnom na <http://creativecommons.org/licenses/>.

U Opatiji, 10.07.2023.

Sabina Rebronja
Potpis studenta

Sažetak

Los Angeles jedan je od najpoznatijih gradova u svijetu i dom za milijune ljudi. Grad je sam po sebi jako gospodarsko središte te se u njemu razvijaju razne gospodarske grane poput filmske industrije, zrakoplovstva i turizam. Povoljna lokacija Los Angelesu omogućava razvoj turizma – njegove prirodna i društvena obilježja, reljef, klima, plaže, ljudi iz svakog kutka svijeta i povijesti stvaraju predivnu turističku priču. Los Angeles se može pohvaliti sa jedinstvenim spojem turističkih atrakcija i lokacija koje svake godine privuku sve veći broj turista. Neka od najposjećenijih mjesta su povezana s industrijom zabave (Hollywood Walk of Fame, Universal Studios, Disneyland Park, Hollywood, Beverly Hills), kulturno-povijesnom baštinom (Getty Center, Union Station, Griffith Observatory) te prirodnim ljepotama (mnogobrojne plaže i kanjoni, Santa Monica Mountains, nacionalni parkovi). Također, grad ima raznoliku kulinarsku scenu koja predivno prikazuje njegovu multikulturalnu strukturu i inovativni duh grada. Glavna značajka kulinarske scene Los Angelesa je *fusion* kuhinja koja je poznat po kreativnom miješanju okusa i sastojaka iz različitih kulturnih tradicija.

Jedinstvena kombinacija prirodnih ljepota, zabave i multikulturalnosti grada Los Angelesa čini ga privlačnim odredištem za putnike koji traže nezaboravno iskustvo.

Ključne riječi: Los Angeles; turizam; turističke atrakcije; multikulturalnost; urbani turizam

Abstract

Los Angeles is one of the most famous cities in the world and home to millions of people. The city itself is a strong economic center, and various economic branches such as the film industry, aviation and tourism are developing in it. The favorable location of Los Angeles enables the development of tourism - its natural and social features, relief, climate, beaches, people from every corner of the world and history create a wonderful tourist story. Los Angeles boasts a unique combination of tourist attractions and locations that attract an increasing number of tourists every year. Some of the most visited places are associated with the entertainment industry (Hollywood Walk of Fame, Universal Studios, Disneyland Park, Hollywood, Beverly Hills), cultural and historical heritage (Getty Center, Union Station, Griffith Observatory) and natural beauty (numerous beaches and canyons, Santa Monica Mountains, national parks). Also, the city has a diverse culinary scene that beautifully showcases its multicultural structure and innovative spirit of the city. A major feature of the Los Angeles culinary scene is fusion cuisine, which is known for creatively mixing flavors and ingredients from different cultural traditions.

The unique combination of natural beauty, entertainment, and multiculturalism of the city of Los Angeles makes it an attractive destination for travelers looking for an unforgettable experience.

Keywords: Los Angeles; tourism; tourist attractions; multiculturalism; urban tourism

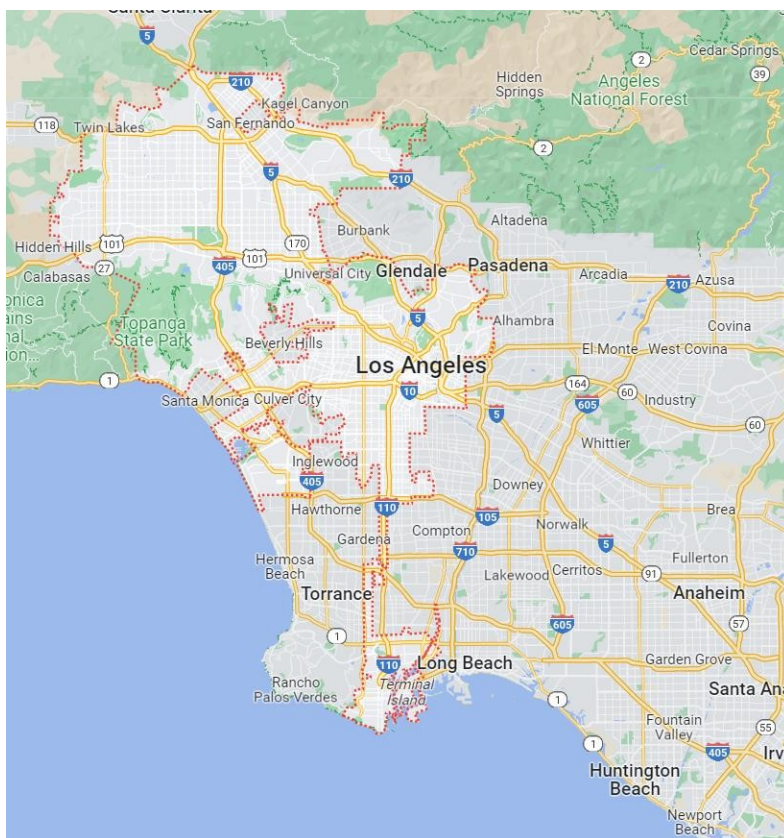
Sadržaj

UVOD	7
1. GEOGRAFSKA OBILJEŽJA LOS ANGELESA	9
1.1. PRIRODNA OBILJEŽJA	9
1.1.1. Reljef	9
1.1.2. Klima	10
1.1.3. Vode, plaže i jezera.....	11
1.2. DRUŠTVENA OBILJEŽJA	13
1.2.1. Povijest	13
1.2.2. Stanovništvo	14
1.2.3. Gospodarstvo.....	15
2. OBILJEŽJA TURIZMA U LOS ANGELESU	16
3. TURISTIČKA PONUDA.....	18
3.1. TURISTIČKE ATRAKCIJE I LOKACIJE.....	18
3.1.1. Lokacije	18
3.1.2. Kulturno-povijesne i prirodne atrakcije	26
3.1.3. Društvene (zabavne) i sportske atrakcije	31
3.2. UGOSTITELJSKI OBJEKTI I PONUDA.....	37
4. TURISTIČKI PROMET	39
ZAKLJUČAK.....	45
LITERATURA	46
POPIS ILUSTRACIJA	49

Uvod

Los Angeles, poznat i kao „Grad anđela“ te svojom skraćenicom LA, jedan je od najpoznatijih gradova u svijetu i dom za milijune ljudi. Los Angeles je grad smješten na jugozapadu savezne države Kalifornije u Sjedinjenim Američkim Državama. Grad se nalazi između obale Tihog oceana na zapadu i planinskog lanca San Gabriel Mountains na istoku. Sam grad zauzima površinu od 472 kvadratne milje (1.223 km²), a okrug Los Angelesa zauzima površinu od 4.084 kvadratne milje (10.577 km²), dok područje pet okruga Los Angelesa kojeg sačinjavaju okruzi Los Angeles, Riverside, Ventura, Orange i San Bernardino zauzimaju površinu od 34.135 kvadratnih milja (88.409 km²). ¹Los Angeles je najveći grad u Kaliforniji i drugi najveći grad u Sjedinjenim Američkim Državama, odmah iza New Yorka.

Njegova povoljna lokacija omogućuje razvoj raznih djelatnosti kao i samog turizma. Smješten na obali Tihog oceana pruža gradu blizinu plaža i pogled na more, dok planinski lanci koji ga okružuju pružaju prekrasne krajolike, planinske staze i mogućnosti za rekreaciju na otvorenom. Osim svoje prirodne ljepote, grad ima veliku povijest koja omogućuje stvaranje lijepe turističke priče kao i obližnji gradovi u okrugu, muzeji i galerije, brojna sportska događanja te tematski parkovi.

Slika 1. : Geografska karta grada Los Angelesa

Izvor: Google Maps – <https://www.google.com/maps/place/Los+Angeles,+Kalifornija,+Sjedinjen+e+Ameri%C4%8Dke+Dr%C5%BEave> (pristupljeno 28.06.2023.)

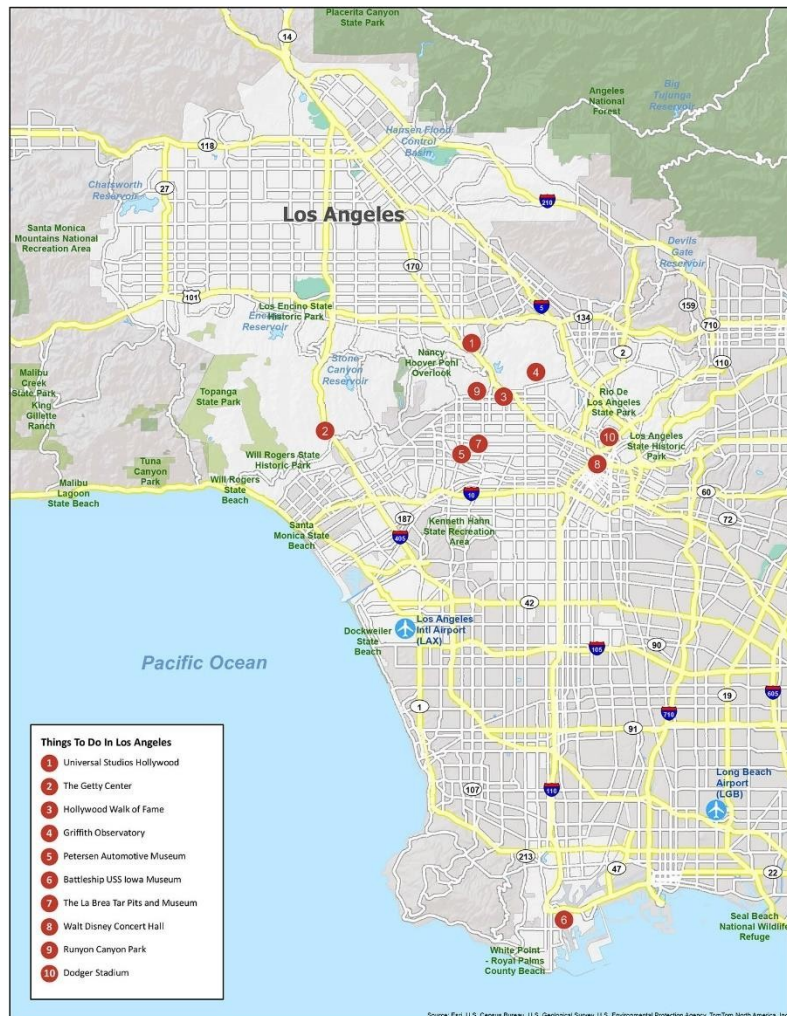
¹ Discover Los Angeles: Facts About LA – <https://www.discoverlosangeles.com/media/facts-about-la>

Također, uz sve to Los Angeles je postao poznat zbog svoje jake filmske industrije čiji je epicentar u Hollywoodu. Tamo su smješteni brojni filmski studiji, producenčke kuće i holivudski bulevari koji svakodnevno privlače tisuće posjetitelja.

Los Angeles je mjesto za hrabre snove, kreativno izražavanje i neograničene mogućnosti. Ono što grad čini posebnim su ljudi koji u njemu žive te je on kulturno središte.

Grad nadahnjuje posjetitelje kao i svoje stanovnike da urone u jedinstvene perspektive, neočekivane trenutke i zajednicu otvorenog srca.²

Cilj ovoga rada je predstaviti sam grad te njegove turističke specifičnosti koje svake godine privlače sve veći broj turista. Korištene metode u izradi rada omogućile su objektivnost i preglednost rada te prikaz analiziranih podataka u donošenju zaključaka. Korištene metode su metoda indukcije i dedukcije, metoda analize i statistička metoda.

Slika 2. Karta 10 stvari koje treba posjetiti u Los Angelesu

Izvor: GISGeography – <https://gisgeography.com/los-angeles-map-california/> (pristupljeno 28.06.2023.)

Struktura rada podijeljena je na četiri poglavlja. Prvo poglavlje govori o geografskim obilježjima Los Angelesa. Drugo i treće poglavlje govori o turističkim obilježjima grada Los Angelesa kao i njegovoj turističkoj ponudi. Posljednje, odnosno četvrto poglavlje govori o analizi turističkog prometa i potrošnje u periodu od 2009. do 2022. godine.

² Discover Los Angeles: Facts About LA – <https://www.discoverlosangeles.com/media/facts-about-la>

1. Geografska obilježja Los Angelesa

Geografska obilježja uključuju prirodne elemente kao što su: reljef, klima, hidrografija, vegetacija, tlo, geološke formacije, ali također obuhvaćaju i društvene elemente kao što su: naselja, infrastruktura, stanovništvo i gospodarske djelatnosti. Sve navedeno igra ključnu ulogu u oblikovanju prirodnog okruženja, klimatskih uvjeta, ekosustava i ukupnih ljudskih aktivnosti na određenom području te su također važni za planiranje i upravljanje prostorom.

1.1. Prirodna obilježja

Prirodna obilježja imaju posebnu privlačnost za turiste i posjetitelje, kao i za domicilno stanovništvo jer nude priliku za istraživanje, rekreaciju, promatranje i uživanje u prirodnim ljepotama. Los Angeles ima raznolika prirodna obilježja od plaža do nacionalnih parkova, planina i jezera. Dva Nacionalna Parka koja se nalaze u okrugu Los Angelesa su NP Channel Islands i NP Joshua Tree.

1.1.1. Reljef

Reljef Los Angelesa je raznolik i zanimljiv. Grad se nalazi na obali Tihog oceana i prostire se na velikom geografskom području koje uključuje planine, ravnice i obalne dijelove.

Oko grada se prostire nekoliko planinskih lanaca uključujući Santa Monica Mountains na zapadu, San Gabriel Mountains na sjeveru i

Slika 3. Runyon Canyon Park

Izvor: AFAR – <https://www.afar.com/places/runyon-canyon-park-los-angeles> (pristupljeno 28.06.2023.)

San Bernardino Mountains na istoku. Između planinskih lanaca prostire se nekoliko ravnica, uključujući zavalu Los Angeles. Ova područja su gusto naseljena i dom su urbanih područja Los Angelesa i okolnih gradova. Ravnice pružaju plodno tlo za poljoprivredu i urbanu infrastrukturu. Uz planinske lance i ravnice, također nalaze se i brojni kanjoni koji dodatno

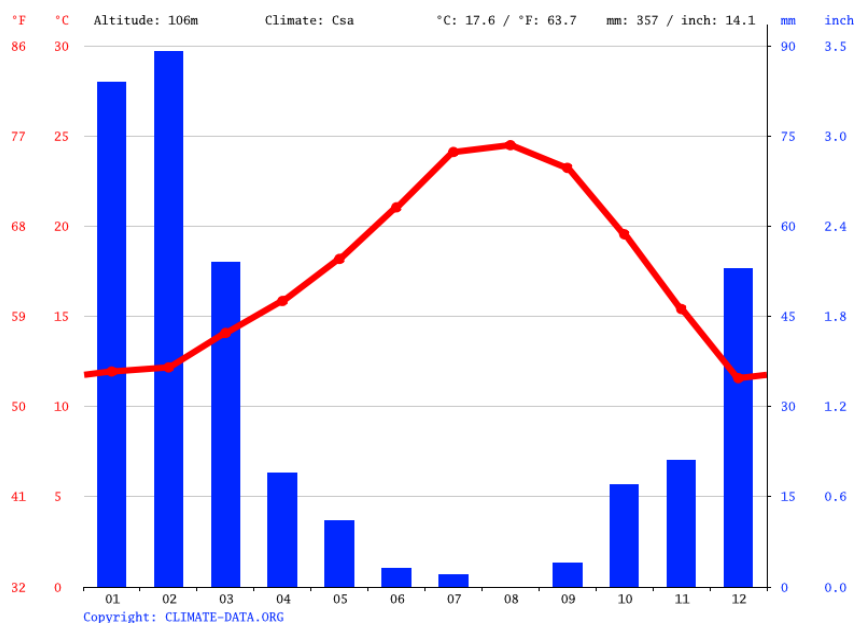
obogaćuju reljef Los Angelesa. Neki od poznatih kanjona uključuju Topanga Canyon, Laurel Canyon, i Hollywood Canyon.

Obalni dio Los Angelesa, koji se proteže duž Tihog oceana, nudi mnoge prekrasne plaže koje privlače brojne posjetitelje zbog same ljepote, mogućnosti surfanja, rekreacije i sunčanja. Neke od plaža su Santa Monica Beach, Venice Beach, Malibu Beach i drugih.

1.1.2. Klima

Klima u Kaliforniji prema Köppenovoj klasifikaciji je tipa Csa i Csb, što u prijevodu znači da ima Mediteransku klimu (sušna, vruća ili topla ljeta).³ Tijekom najtoplijih mjeseci srpnja i rujna, prosječne dnevne najviše temperature u centru Los Angelesa su 28°C, dok su noćne najniže temperature 17°C. Zime su umjerene i daju većinu godišnjih padalina; prosječne dnevne najviše temperature iznose 20°C, a noćne najniže 9°C između prosinca i ožujka. Proljeće je mješavina tmurnih kišnih dana i toplih sunčanih dana. Los Angeles, kao i ostatak južne Kalifornije, doživljava morski efekt „May Gray“ i „Line Gloom“, što rezultira čestom maglom

i oblačnim nebom duž obale. Jesen ima mješavinu kiše i sunca, no s više sunčanih dana. Temperature oceana u blizini obale Los Angelesa kreću se od 14°C u siječnju do 20°C u kolovozu.⁴ Godišnje količine padalina iznose oko 357 mm⁵.

Slika 4. Temperatura i padaline po mjesecima Los Angeles

Izvor: Climate-data – <https://en.climate-data.org/north-america/united-states-of-america/california/los-angeles-714829/> (pristupljeno 28.06.2023.)

³ Climate-data – <https://en.climate-data.org/north-america/united-states-of-america/california/los-angeles-714829/>; Britannica – <https://www.britannica.com/science/Csa-climate>

⁴ Travelshelper – [izvor](#)

⁵ Climate-data – <https://en.climate-data.org/north-america/united-states-of-america/california/los-angeles-714829/>

Isto tako važno je spomenuti vjetrove Santa Ana, oni su važan meteorološki fenomen u regiji južne Kalifornije i utječu na klimatske uvjete i okoliš. Ime su dobili po kanjonu Santa Ana u južnoj Kaliforniji i dio su lokalne legende i književnosti. Vjetar Santa Ana je suh i topao (često vruć) vjetar koji puše iz pustinje. Santa Ana vjetrovi se razvijaju kada je pustinja relativno hladna te su iz toga razloga najčešći tijekom hladne sezone koja se proteže od listopada do ožujka. Visoki tlak raste iznad Velikog bazena (npr. Nevade) te tamošnji hladni zrak počinje tonuti. Međutim, kako je zrak prisiljen padati nizbrdo dolazi do zagrijavanja brzinom od oko 10°C po kilometru spuštanja. Kako njegova temperatura raste, relativna vlažnost pada – zrak počinje biti suh, a na razini mora postaje još suši. Santa Ana može uzrokovati veliku štetu. Brzi, vrući vjetrovi uzrokuju sušenje vegetacije, povećavajući opasnost od požara. Nakon što požari izbiju, vjetrovi raspiruju plamen i ubrzavaju njegovo širenje.⁶

1.1.3. Vode, plaže i jezera

Iako je Los Angeles poznat po svojoj urbanizaciji, u gradu postoji nekoliko područja koja stvaraju prirodnu oazu unutar grada. Los Angeles ima nekoliko jezera i vodnih površina. Uz njih se ne smije zaboraviti predivna i slikovita obala sa plažama. Neke od poznatijih plaža u Venice Beach, Santa Monica Beach te Zuma Beach.

Jezero Echo Park urbano je jezero i jedno od najpoznatijih jezera u Los Angelesu. Smješteno je u istoimenom parku u blizini centra Los Angelesa. Park nudi mirno okruženje u koje se može opuštat i uživati. Također, nudi mogućnost iznajmljivanja pedalina, nudi staze za šetnju kao i prostor za piknik.

Jezero MacArthur Park je još jedno popularno jezero i park u srcu Los Angelesa. Ovo jezero je omiljeno odredište za rekreativne aktivnosti kao što su šetnja i trčanje, mogućnost iznajmljivanja čamaca i vožnja pedalina te mogućnost hranjenja pataka.

Jezero Hollywood našlo je svoje mjesto na Hollywood Hills-u te pruža slikovit pogled na okolicu. Također, u blizini Los Angelesa nalazi se i popularno jezero Silver Lake. Ono je slikoviti umjetni rezervoar koji se nalazi u četvrti Silver Lake. Nudi pješačku stazu oko parka, kao i prekrasan pogled na vodu i okolni krajolik.⁷

⁶ UCLA –<http://people.atmos.ucla.edu/fovell/ASother/mm5/SantaAna/winds.html>

⁷ Department of Recreation and Parks –<https://www.laparks.org/aquatic/lakes-fishing-beaches>

Uz to treba napomenuti kako Kalifornija ima već dugu povijest nestašice vode, a Los Angeles je često u samom središtu problema. Sporovi zbog vode između grada Los Angelesa i okolnih farmera s početka dvadesetog stoljeća bili su tako žestoki da su postali poznati kao kalifornijski vodni ratovi. Od tog su vremena već prošla mnoga desetljeća, ali problem nestašice vode postaje sve veći. Grad je bio 2014. godine na popisu vodećih velikih gradova s problematičnom vodoopskrbom. Također te iste godine, Los Angeles je bio pogođen sa velikom sušom koja je uzrokovana visokim temperaturama i smanjenim kišnim padalinama povezanih s klimatskim promjenama.⁸

Slika 5. Jezero Hollywood

Izvor: Hotels.com – <https://ph.hotels.com/go/usa/hollywood-reservoir-los-angeles> (pristupljeno 28.06.2023.)

Slika 6. Jezero Echo Park

Izvor: City of Los Angeles Department of Recreation and Parks – <https://www.laparks.org/aquatic/lake/echo-park-lake> (pristupljeno 28.06.2023.)

⁸ Ekovjesnik – <https://www.ekovjesnik.hr/clanak/497/ova-tri-velika-americka-grada-uskoro-bi-mogla-ostati-bez-vode>

1.2. Društvena obilježja

Društvena obilježja predstavljaju aspekte života koji se odnose na socijalne vrijednosti, norme, običaje i institucije koje oblikuju društvo i način na koji se ljudi međusobno povezuju i djeluju. Ona utječu na društvene, kulturne, političke i ekonomske karakteristike određene zajednice. Društvena obilježja čine temelj društvene strukture i identiteta te igraju važnu ulogu u oblikovanju individualnih i kolektivnih identiteta.⁹

1.2.1. Povijest¹⁰

Povijest Los Angelesa seže tisućama godina unazad do Američkih domorodaca koji su izvorno nastanjivali područje. Na području današnjeg Malibua živjelo je pleme *Chumash* koje se bavilo sportom te izrađivalo glazbene instrumente. Trgovina u regiji je bila vrlo rasprostranjena te su se kao novac koristile perle od školjki. Također, osim plemena *Chumash* na prostoru Los Angelesa živjelo je i pleme *Tongva*.

1542. godine španjolski istraživač Juan Rodríguez Cabrillo stigao je na otok Santa Catalina što predstavlja prvi europski posjet budućem području Los Angelesa. Tamo je naišao na grupu naoružanih domorodaca no susret je završio u prijateljskim odnosima. Cabrillo je nazvao današnji otok Santa Catalina San Salvador po svom vodećem brodu, a obližnji današnji otok San Clemente Victoria. Kada je uplovio u zaljev Santa Monica vidio je udaljenost indijanskih logorskih vatri od zaljeva – nazvao je zaljev *Baya de los Fumos* (Zaljev dima).

Grad Los Angeles službeno je osnovala skupina španjolskih doseljenika poznatih kao *Los Pobladores* 1781. godine.

Za vrijeme meksičke vladavine početkom 19. stoljeća Los Angeles je postao dio Meksika. Međutim, 1848. godine, nakon meksičko-američkog rata, potpisan je sporazum *Guadalupe Hidalgo* kojim je regija pripala Sjedinjenim Državama.

Stanovništvo Los Angelesa naglo je raslo tijekom kalifornijske zlatne groznice kao i u kasnom 19. stoljeću kada je grad doživio značajan gospodarski i populacijski procvat, potaknut otkrićem nafte i dolaskom željeznice. Postao je središte poljoprivrede, proizvodnje nafte i filmske industrije.

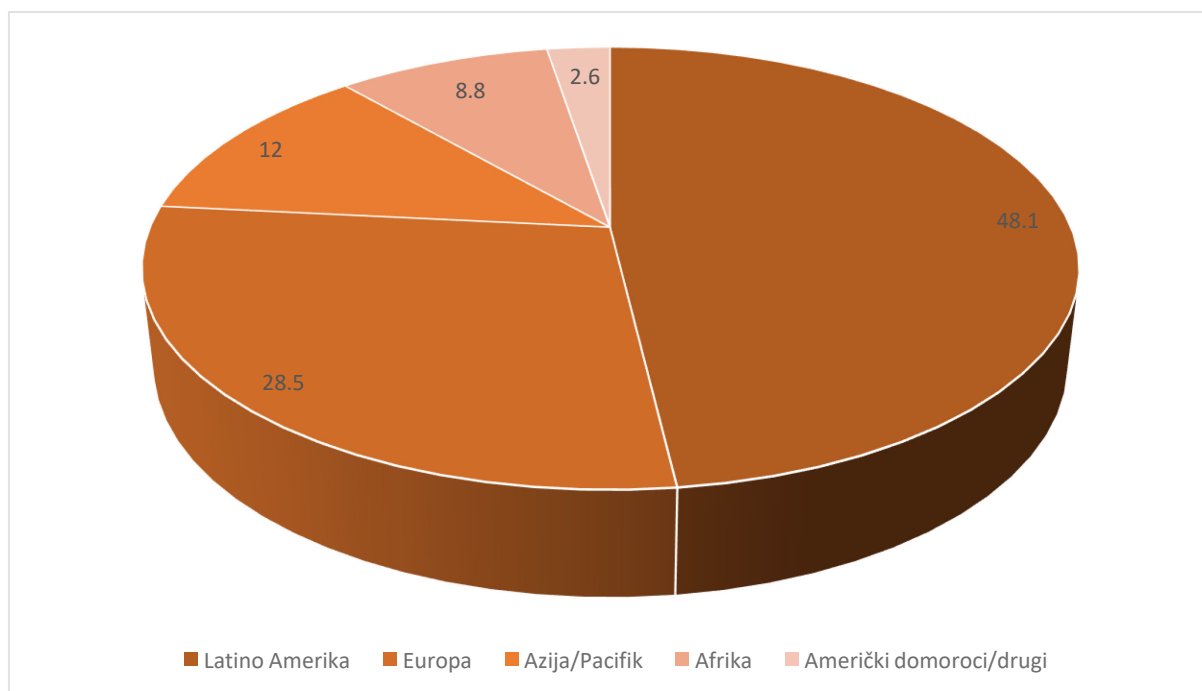
⁹ Bilton, T., Bonnett, K., Jones, P., Lawson, T., Skinner, D., & Stanworth, M., »Introductory Sociology«, Palgrave Macmillan, 2002

¹⁰ Los Angeles Almanac – <https://www.laalmanac.com/history/hi01a.php> ; Discover Los Angeles: Facts About LA – <https://www.discoverlosangeles.com/media/facts-about-la>

Početakom 20. stoljeća došlo je do uspona industrije zabave, a Hollywood je postao prijestolnica američke filmske industrije. Tijekom 20. stoljeća Los Angeles je nastavio rasti i diversificirati se. Bez obzira na izazove s kojima se grad suočavao postao je kulturno središte, poznato po svojim raznolikim zajednicama, glazbi, umjetnosti i kulinarskoj sceni.

1.2.2. Stanovništvo

Los Angeles je multikulturalni kao i multietnički centar pacifičkog ruba, grad nema većinsko stanovništvo već ga čine ljudi iz više od 140 zemalja te se govori 224 identificiranih jezika. Prema podacima *California Department of Finance, Demographic Research Visit* grad Los Angeles ima 3,9 milijuna stanovnika, okrug Los Angeles ima 10 milijuna stanovnika, dok područje Los Angelesa sa pet drugih okruga/županija (Los Angeles, Riverside, Ventura, Orange i San Bernardino) ima 18,6 milijuna stanovnika.

Graf 1. Sastav stanovništva Los Angelesa prema porijeklu

Izvor: U.S. Census Bureau – 2020 American Community Survey; Discover Los Angeles – <https://www.discoverlosangeles.com/media/facts-about-la> (pristupljeno 26.04.2023.)

Prema grafu broj jedan „Sastav stanovništva Los Angelesa prema porijeklu“ možemo vidjeti da 48,1% čini stanovništvo Latinske Amerike, zatim 28,5% čine Europljani. Najmanje ljudi ima koji se izjašnjavaju kao Američki domoroci/drugi te ljudi porijeklom iz Afrike, oni čine 11,4% stanovništva Los Angelesa.

1.2.3. Gospodarstvo

Los Angelesa ima vrlo raznoliko gospodarstvo koje obuhvaća različite sektore kao što su zabava, mediji, tehnologija, turizam, trgovina, financije, proizvodnja i druge industrije. Los Angeles je najpoznatiji po svojoj industriji zabave te svjetskim poznatim studijima koji se tamo nalaze. Isto tako, L.A. je *tour de force* u turizmu što ukazuje na porast radnih mjesta te prihodima koji se ostvaruju godišnje.

U gradu se može naći još jedna ključna inovacijska industrija, a ona je zrakoplovstvo. U Los Angelesu se nalaze sjedišta ili uredi za SpaceX, NASA-in Jet Propulsions Lab, Boeing i još mnogo drugi. Los Angeles se trudi da privuče i zaposli vrhunske inženjerske talente, a putem ove brzorastuće industrije dovodi do mnogobrojnih neizravnih radnih mjesta.

Los Angeles je regionalno trgovinsko središte, s brojnim trgovinskim lancima, robnim kućama, trgovinskim centrima i buticima. Grad ima raznoliku industriju proizvodnje koja uključuje proizvodnju automobila, aviona, elektronike, tekstila i odjeće, prehrambene industrije, medicinske opreme i druge sektore. Los Angeles je dom dva najveća lučka kompleksa na zapadnoj hemisferi, koji obrađuju više od 40% robe koja ulazi u i iz SAD-a i izravno i neizravno osiguravaju stotine tisuća radnih mjesta srednje klase regija.

Los Angeles je svrstan među najveća svjetska gospodarska središta. BDP grada veći je od Švicarske i Saudijske Arabije. Kada bi Los Angeles bio samostalna nacija bio bi svrstan na 19. mjestu u svijetu.

2. Obilježja turizma u Los Angelesu

Turizam u Los Angelesu je diversificiran te se može svrstati pod urbani turizam. Grad s time otvara i stvara jedinstvene turističke proizvode pomoću kojih prizivaju razne skupine turista koji mogu uživati u svemu što im grad nudi.

Prema UNWTO-u urbani turizam je vrsta turističke aktivnosti koja se odvija u urbanom prostoru. Urbano/gradske destinacije nude širok i heterogen raspon kulturnih, arhitektonskih, tehnoloških, društvenih i prirodnih iskustava i proizvoda za slobodno vrijeme i posao.¹¹ Urbani turizam postaje sve popularniji jer ljudi žele istražiti i doživjeti živahnu i autohtonu atmosferu gradova. Los Angeles je grad koji ima mnogo toga za ponuditi turistima koji se odluče posjetiti ga iz različitih razloga.

Glavna atrakcija za gradske turiste u Los Angelesu je bogata gradska industrija zabave. Hollywood, poznat kao svjetska prijestolnica zabave, središte je filmske i televizijske produkcije. Posjetitelji mogu krenuti u studijske obilaske, posjetiti kultne hollywoodske znamenitosti poput *Hollywood Walk of Fame* i kineskog kazališta TCL pa čak i prisustvovati snimanjima popularnih TV emisija uživo. Znak Hollywooda, smješten na vrhu Hollywood Hillsa je simbol glamura i privlačnosti grada. Uz to, također, u Los Angelesu živi mnogo slavni ljudi te posjetitelji mogu ići u poznate kvartove kao i restorane gdje mogu upoznati svoje idole.

Isto tako, Los Angeles je poznat po svojoj raznolikoj kulturnoj i umjetničkoj sceni. Getty Center, muzej umjetnosti svjetske klase, prikazuje impresivnu zbirku europskih slika, skulptura i dekorativne umjetnosti. Muzej umjetnosti okruga Los Angeles (LACMA) ima opsežnu zbirku koja obuhvaća tisuće godina i različite umjetničke forme.

Los Angeles je i dom za ljude koji vole gastronomiju kao i kupovinu. Nudi niz mogućnosti poput Rodeo Drivea u Beverly Hillsu koji je poznat po modnim buticima i luksuznim markama. Raznolika kulinarska scena grada odražava njegovu multikulturalnu populaciju sa širokim izborom međunarodnih kuhinja dostupnih u njegovim četvrtima i na tržnicama hrane.

Los Angeles je također poznat po svojim prekrasnim plažama, kao što su Santa Monica Beach i Venice Beach, koje nude opuštenu obalnu atmosferu i razne rekreacijske aktivnosti.

¹¹ UNWTO: Urban tourism – <https://www.unwto.org/urban-tourism>

Blizina grada, prirodnim atrakcijama kao što su planine Santa Monica i Griffith Park, pruža mogućnosti za avanture na otvorenom, planinarenje i uživanje u slikovitim vidicima.

Osim zbog urbanog turizma tj. turizma baziranog na prirodnim ljepotama, kulturno-povijesnoj baštini, industriji zabave i gastronomije, nekolicina ljudi dolazi u Los Angeles zbog posla kao i tanatoturizma iliti istraživanje „ukletih“ mjesta tj. lokacije gdje se odvijaju paranormalne aktivnosti poput RMS Queen Mary i Cecile Hotela.

Slika 7. Rodeo Drive, Beverly Hills

Izvor: Love Beverly Hills – <https://lovebeverlyhills.com/itineraries/view/things-to-do-on-rodeo-drive> (pristupljeno 28.06.2023.)

Slika 8. Kinesko kazalište TCL

Izvor: Planet of Hotels – <https://planetofhotels.com/guide/en/usa/los-angeles/tcl-chinese-theatre> (pristupljeno 28.06.2023.)

3. Turistička ponuda

Turističku ponudu čine svi turistički proizvodi i usluge koje se nude turistima u destinaciji. Njih sačinjavaju ugostiteljski objekti (hoteli, kampovi, restorani, i sl.), lokacije i atrakcije (prirodne, kulturno-povijesne, društvene, sportske), festivali i događanja. Turistička ponuda mora biti jedinstvena, privlačna, raznolika, atraktivna i prilagodljiva turistima kako bi destinacija bila konkurentna na turističkom tržištu.

3.1. Turističke atrakcije i lokacije

Turističke atrakcije i lokacije čine osnovu svakog turizma i njihove turističke ponude uz hotele i restorane. Los Angeles i sama Kalifornija imaju mnogobrojna područja koja su valorizirali kako bi osnovali okosnicu turizma na tom području. Od prirodnih ljepota sve do kulturno-povijesnih atrakcija, Los Angeles ima sve. Neke od tih lokacija i atrakcija su postale još popularnije zbog mnogobrojnih filmova i serija, kao i glazbenih, sportskih te ostalih događanja.

3.1.1. Lokacije

Kao što je rekao Ellsworth Milton Statler „lokacija, lokacija i lokacija“. Iako je u tome trenutku mislio na poziciju hotela, ta rečenica se može primijeniti na mnoge stvari. Lokacije čine prvi korak za stvaranje turističke ponude i turističke destinacije. Kalifornija sama u svojim glavnim destinacijama, gradovima, ima određene četvrti i naselja koja su možda i više popularnija nego sam grad ili okrug u kojem se nalaze. Takva priča je i sa Los Angelesom. Los Angeles ima mnogobrojne lokacije koje su mnogo poznate i turisti vole da posjete. Neke od njih su Malibu, Long Beach, Venice, Santa Monica i Beverly Hills

3.1.1.1. Hollywood¹²

Hollywood je četvrt u središnjoj regiji Los Angelesa. To je etnički i ekonomski raznoliko susjedstvo i gusto je naseljeno. Hollywood je poznat kao dom američke filmske industrije. Nakon što je nastala, postala je neprepoznatljivija filmska industrija u svijetu.

Atrakcije koje se vežu za Hollywood, osim filmske industrije, su Hollywood Sign, Hollywood Walk of Fame, TCL Chinese Theatre, Sunset Strip, Griffith Observatory, Universal Studios Hollywood, Hollywood Bowl, Hollywood and Highland Center, Pantages Theatre.

Ime grada, kasnije četvrti, dolazi od H. J. Whitleya koji je vidio čovjeka koji je dovlačio drva (*hauling the wood*) pa je odlučio nazvati svoj grad Hollywood – „Holly“ bi predstavljalo

¹² Britannica Hollywood – <https://www.britannica.com/place/Hollywood-California>

Englesku, a „wood“ bi predstavljalo njegovo škotsko nasljeđe. Davne 1923. godine željeli su reklamirati stambenu izgradnju u susjedstvu pa su odlučili na Hollywood Hills-u izgraditi natpis „*HOLLYWOODLAND*“. Otprilike dva desetljeća kasnije došlo je do dogovora između Gospodarske komore Hollywooda i grada Los Angelesa da se znak popravi i ponovno izgradi, a također su se složili ukloniti „LAND“ sa znaka kako bi se mogao odnositi na okrug, a ne na stambenu izgradnju. Znak Hollywood je orijentir i američka kulturna ikona.

Hollywood Walk of Fame je pločnik koji ima preko 2600 postavljenih zvijezda. Zvijezde su javni spomenici ljudi koji su nešto postigli u filmskoj, glazbenoj i zabavnoj industriji. Nalazi se u Hollywood Blvd. i Vine St. Amblemi na zvijezdama simboliziraju pet kategorija u industriji zabave: klasična filmska kamera – filmske slike, televizijski prijamnik – emitirana televizija, gramofonska ploča – glazba, radio mikrofoni – radio emitiranje i komedija/tragedija maska – kazalište/izvedba uživo.

Slika 9. Znak Hollywood

Izvor: History – <https://www.history.com/topics/roaring-twenties/hollywood> (pristupljeno 28.06.2023.)

3.1.1.2. Malibu¹³

Malibu ili Bu je grad na plaži u zapadnom okrugu Los Angelesa, smješten duž netaknute obale, kojim prolazi autocesta Pacific Coast. Malibu je poznat po svojim plažama, slavnim stanovnicima i spektakularnom prirodnom okruženju. Malibu je raj za bogataše i za slavne osobe, jer se tamo nalazi nekoliko poznatih restorana s prekrasnim pogledom na ocean te brojni hoteli i vile za odmor.

Bu se nalazi u blizini povijesnog pristaništa Malibu i legendarne Surfrider Beach, koja je jedno od najboljih svjetskih mjesta za surfanje. Ostale plaže duž obale i državni parkovi popularna su mjesta za snimanje filmova i TV serija. Isto tako, ima mnoge planinske staze koje privlače brojne ljubitelje prirode i planinarenja. Na području Malibua nalazi se nekoliko prirodnih rezervata, poput Malibu Creek State Park koji također ima mnoge plaže kao što su Topanga, Zuma, Point Dume. Te lokacije nude različite aktivnosti u prirodi poput pješčenja, biciklizma, kampiranja, ribolova i surfanja.

Osim prirodnih ljepota, Malibu se također može pohvaliti brojnim restoranima i trgovinama, kao i s nekoliko vinarija koje proizvode kvalitetna vina. Uz to on je poznat i po svojoj kulturnoj sceni koja uključuje muzeje, galerije i kazališta. U blizini se nalazi Getty Villa, muzej antike koji sadrži zbirke iz antičkog Rima i Grčke, kao i umjetnički muzej The Getty Center, smješten na brdu s prekrasnim pogledom na grad.

Malibu zna često biti pogođen s požarima tijekom sušnih razdoblja no stanovnici kao i vlasti poduzimaju mjere opreza kako bi se umanjio rizik i šteta od požara.

Slika 10. Malibu

Izvor: TimeOut – <https://www.timeout.com/los-angeles/malibu> (pristupljeno 28.06.2023.)

¹³ Visit California: Malibu – <https://www.visitcalifornia.com/places-to-visit/malibu/>

3.1.1.3. Long Beach¹⁴

Long Beach je grad na pacifičkoj obali, unutar metropolitanskog područja Los Angelesa. Long Beach je čarter grad. Luka Long Beach jedna je od najvećih brodskih luka na svijetu i druga najprometnija kontejnerska luka u SAD-u. Long Beach spaja urbanu sofisticiranost s opuštenom atmosferom zajednice na plaži.

Long Beach ima odličnu turističku ponudu koju sačinjavaju brojni parkovi, muzeji, nagrađivani restorani, hoteli, plaže, trgovine koje privlače turiste sa svih krajeva svijeta. Poznate plaže grada su Alamitos i plaža Long Beach koja je nekoć bila rodno mjesto kalifornijske surferske scene. Između ostalog, jedne od najposjećenijih lokacija su Long Beach *Aquarium of the Pacific* i Queen Mary. Long Beach *Aquarium of the Pacific* je veliki akvarij koji ima preko 11.000 životinja iz više od 500 vrsta što omogućava turistima da vide razne vrste morskih stvorenja poput morskih pasa, dupina, meduza i sl. Dok RMS Queen Mary je nekadašnji *ocean liner* koji je pretvoren u hotel i muzej.

Long Beach je domaćin mnogih događaja tijekom godine poput festivala, kulturnih događanja te koncerte. Jedne od najpoznatijih događanja u gradu su *Grand Prix Long Beach* te godišnja utrka *IndyCar* koja se održava tijekom travnja.

Slika 11. Long Beach

Izvor: Visit California – https://drupal8-prod.visitcalifornia.com/sites/drupal8-prod.visitcalifornia.com/files/styles/fluid_1200/public/2021-11/Credit%20Long%20Beach%20Convention%20%26%20Visitors%20Bureau-SkylineExtended.jpg?itok=7xGxNRCR
(pristupljeno 28.06.2023.)

¹⁴ Visit Long Beach – <https://www.visitlongbeach.com/about-long-beach/> ; Long Beach – <https://www.longbeach.gov/>

3.1.1.4. Venice¹⁵

Venice Beach je stambena i poslovna četvrt u Los Angelesu. Venice je poznat po svojoj jedinstvenoj umjetničkoj i boemskoj kulturi, koja je tijekom godina privukla mnoge umjetnike i kreativce. Isto je tako poznata po svojim kanalima, plažama, i cirkuskoj šetnici *Ocean Front Walk* – pješačkoj šetnici dugoj 2,5 milje koja se proteže duž obale Tihog oceana na kojoj se nalaze izvođači, umjetnici i prodavači.

U Venice Beach-u se nalazi hvaljeni lukobran *Venice Breakwater* koji je omiljeno lokalno mjesto za surfanje, a izgradio ga je opat Kinney 1905. Osim svojeg jedinstvene kulture i izgleda, Venice je dom uspješne gastronomske scene, s brojnim restoranima, kafićima i kamionima s hranom koji nude raznoliku ponudu jela. Uz prije navedeno, Venice, ima niz popularnih trgovačkih odredišta. Jedna od njih je *Abbot Kinney Boulevard*, koji je poznat po svojim buticima, galerijama i modernim trgovinama. Isto tako, imaju reputaciju kao odredište za fitness. Mnogobrojni stanovnici i posjetitelji sudjeluju u aktivnostima na otvorenom kao što su odbojka na pijesku, košarka i skateboarding. Tamo se nalazi poznata plaža *Muscle Beach*, gdje mnogi bodybuilderi i ljubitelji fitnessa dolaze vježbati.

Slika 12. Venice Beach

Izvor: Bobo and ChiChi – <https://www.boboandchichi.com/things-to-do-in-venice-beach/> (pristupljeno 28.06.2023.)

¹⁵ Visit California: Venice Beach – <https://www.visitcalifornia.com/places-to-visit/venice-beach/>

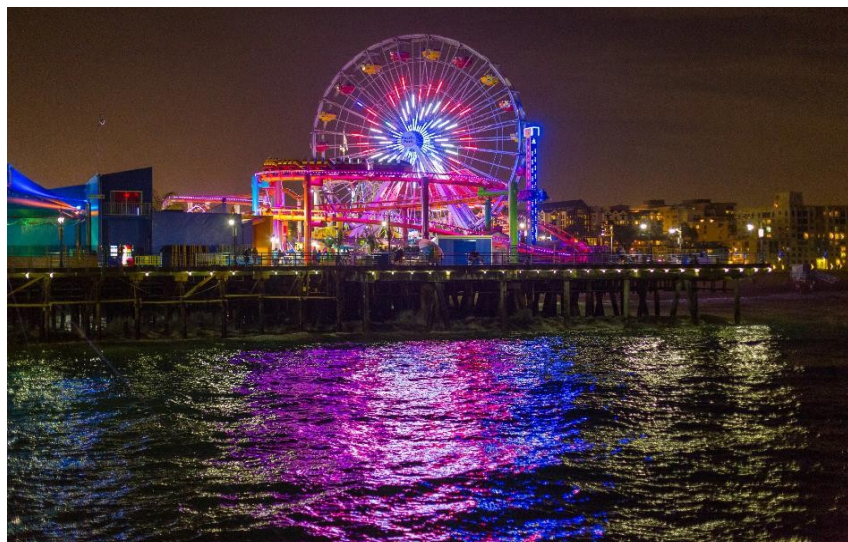
3.1.1.5. Santa Monica¹⁶

Santa Monica je grad na plaži u Kaliforniji. Nalazi se u zaljevu Santa Monica i s tri strane graniči s gradom Los Angelesom. U 20. stoljeću Santa Monica je bila poznata kao ljetovalište. Grad ima blagu mediteransku klimu, s toplim, sunčanim ljetima i hladnim, kišovitim zimama

Ona je poznata po svojim događajima i festivalima koji se održavaju tijekom cijele godine kao što su *LA Marathon Finish Line*, *Pier 360 Ocean Sports & Beach Festival*, *COAST: Open Streets Festival*, *Farmers Markets Halloween* i mnogi drugi. Santa Monica također je dom brojnih kulturnih institucija, uključujući Muzej umjetnosti Santa Monica, centar za izvedbene umjetnosti Broad Stage i Miles Memorial Playhouse, povijesno kazalište koje ugošćuje razne produkcije tijekom cijele godine.

Neka od mjesta koje turisti moraju posjetiti kada posjete ovaj očaravajući grad su plaža Santa Monica, Pacific Park, Third Street Promenade s Farmers Marketom i mol Santa Monice koji oduzima dah.

Santa Monica Pier je veliko dvostruko pristanište u Santa Monici, Kalifornija. Pristanište je popularno među stanovnicima i posjetiteljima kao znamenitost stara preko 100 godina. Njegov crveno-žuti panoramski kotač ikona je grada. Mol

Slika 13. Mol Santa Monica

Izvor: Discover Los Angeles – <https://www.discoverlosangeles.com/things-to-do/santa-monica-pier> (pristupljeno 28.06.2023.)

nudi mnoge sadržaje poput Pacific Park-a i Akvarij Santa Monica Pier. Pacific park je zabavni park u kombinaciji s mnoštvom restorana, barova i suvenirnica, kao i zabavne arkade s više od 200 igara. Akvarij Santa Monica Pier nalazi se na razini plaže ispod povijesnog vrtuljka. Ova obrazovna ustanova nadahnjuje razumijevanje i očuvanje obalnih voda južne Kalifornije,

¹⁶ Santa Monica – <https://www.santamonica.com/> ; Santa Monica Pier – <https://www.santamonicapier.org/>

slivova i morskog života kroz obrazovanje, interakciju i otkrivanje. U večernjim satima turisti mogu uživati u slikovitom pogledu s pristaništa.

Third Street Promenade ulica je samo za pješake s trgovinama, restoranima i uličnim izvođačima. Prostire se kroz tri bloka duž Treće ulice između Broadwaya i Wilshire Boulevard. Također, tamo se nalazi i nekoliko kina u tom području, uključujući povijesni Aero Theatre i moderni AMC Santa Monica 7. Third Street Promenade živahno je i užurbano područje koje podjednako privlači lokalno stanovništvo i turiste.

Slika 14. Third Street Promenade

Izvor: Santa Monica – <https://www.santamonica.com/experience-santa-monica/neighborhoods/downtown-santa-monica-3rd-street-promenade/> (pristupljeno 28.06.2023.)

3.1.1.6. Beverly Hills¹⁷

Beverly Hills ili 90210 je grad u Kaliforniji, dom je mnogih slavni osoba, luksuznih hotela, prostranih kuća i trgovačke četvrti Rodeo Drive. 90210 izvorno je bio španjolski ranč na kojem je rasla lipa, no kasnije je to područje asimilirala skupina investitora koji su bili u potrazi za naftom. Umjesto nafte pronašli su vodu. Investitori su uvidjeli potencijal teritorija te je iz toga grad procvjetao.

¹⁷ Beverly Hills – <http://www.beverlyhills.org/> ; Rodeo Drive – <https://www.rodeodrive-bh.com/>

Još jedan od razloga, osim poznatih osoba i luksuznih kuća, zbog čega je Beverly Hills poznat je serija „Beverly Hills, 90210“ koja se prikazivala od 1990. do 2000. Serija je temeljena na životu u Beverly Hillsu te je pratila život grupe prijatelja koji žive u otmjenoj zajednici Beverly Hillsa dok prolaze jedan period svojega života – iz srednje škole sve do fakulteta te na kraju i u svijet odraslih. Serija je bila vrlo dobro primljena. Govorila je o važnim temama to jest problemima koji se još uvijek u svijetu događaju, kao što su silovanje, alkoholizam, zlouporaba droga, obiteljsko nasilje, rasizam, samoubojstvo, AIDS te mnogi drugi problemi. Ova je serija mnogim glumcima, koji su u njoj glumili, bila odskočna daska za njihove karijere kako bi bili prepoznati u Hollywoodu.

Neke od popularnih atrakcija grada su Rodeo Drive, znak Beverly Hills, Greystone Mansion and Park, Hotel Beverly Hills, The Paley Center for Media, The Beverly Gardens Park te još mnoge druge kulturne ustanove kao i hoteli. Greystone Mansion and Park je imanje od 46.000 četvornih metara s njegovanim vrtovima, fontanama i reflektirajućim bazenom. Hotel Beverly Hills, poznat i kao „*The Pink Palace*“¹⁸ je kulturna znamenitost u gradu i popularno odredište za turiste i slavne osobe.

Rodeo Drive dvije milje duga ulica u Beverly Hillsu i dijelom u Los Angelesu. Ulica je poznata po skupim i luksuznim trgovinama. Na raskrižju Rodeo Drivea i Dayton Waya nalazi se prekrasna skulptura pod nazivom "Torzo" koju je izradio Robert Graham. Ova zadivljujuća skulptura simbol je Rodeo Drive Walk of Style. Rodeo Drive Walk of Style obilježava ljude koji su dali važan doprinos modnoj industriji.

Beverly Hills je dom nekoliko godišnjih događanja i festivala, uključujući *Beverly Hills Art Show*, *Beverly Hills Film Festival* i *Rodeo Drive Concours d'Elegance*, sajam klasičnih automobila.

Slika 15. Znak Beverly Hills

Izvor: Love Beverly Hills – <https://lovebeverlyhills.com/things-to-do>
(pristupljeno 28.06.2023.)

¹⁸ The Pink Palace (eng.) – Ružičasta palača

3.1.2. Kulturno-povijesne i prirodne atrakcije

Kulturno-povijesne i prirodne atrakcije čine važan segment turizma te uz lokacije čine ponudu turističke destinacije. Kulturno-povijesne atrakcije nude turistima mogućnost za upoznavanjem kulture, povijesti i tradicijom nekog područja. One se često povezuju sa muzejima, galerijama, festivalima, restoranima i drugim objektima koji znaju spojiti tradiciju i kulturu sa suvremenim i modernim. Te su lokacije interesantne samom domicilnom stanovništvu kao i turistima pogotovo onima koje kultura i povijest zanima. Dok prirodne atrakcije nude bogatstvo životinjskog i biljnog svijeta, raznolikost krajolika i klime, što čini turističku destinaciju atraktivnom za turiste koji žele uživati u prirodnim ljepotama, opuštanju i/ili avanturi.

3.1.2.1. Santa Monica Mountains¹⁹

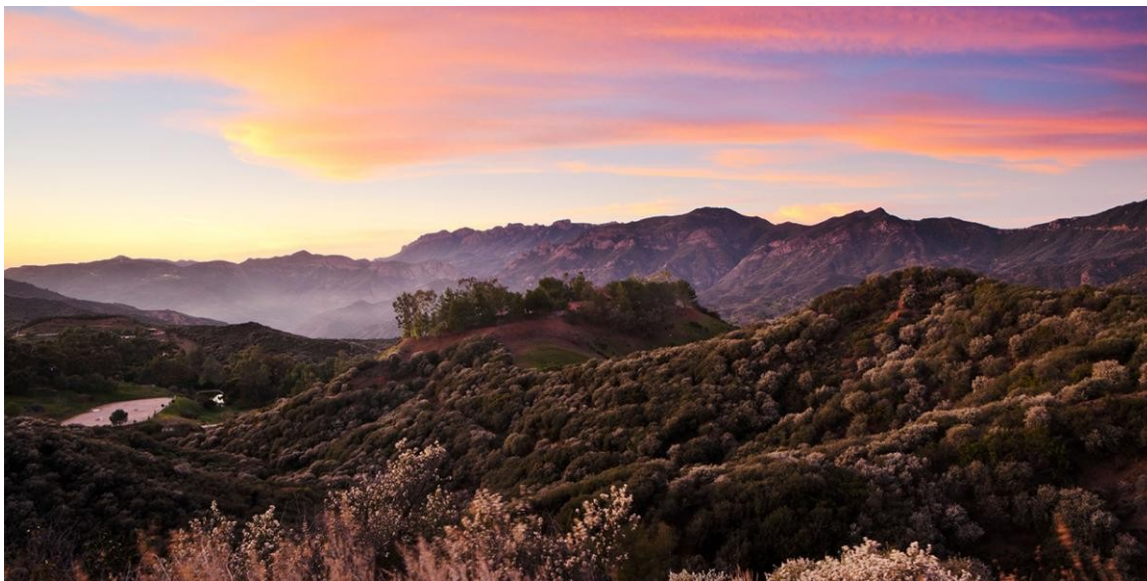
Planine Santa Monice su planinski niz koji se nalazi u južnoj Kaliforniji, uz obalu Tihog oceana. Protežu se oko 64 kilometra od Hollywood Hillsa u okrugu Los Angeles do Point Mugu u okrugu Ventura. Zapadne planine odvajaju dolinu Conejo od Malibua, a istočne planine djeluju kao barijera između doline San Fernando i bazena Los Angelesa. Planina je poznata po svojoj zapanjujućoj prirodnoj ljepoti, raznolikoj divljini i širokoj mreži pješačkih staza te je jedno od najposjećenijih prirodnih područja u Kaliforniji.

Na ovom planinskom lancu nalazi se Nacionalno rekreacijsko područje planina Santa Monica (*Santa Monica Mountains National Recreation Area*). Osnovano je 1978. kako bi se zaštitili jedinstveni prirodni resursi i životinjski svijet regije te kako bi se posjetiteljima pružile rekreacijske mogućnosti za uživanje i učenje o tom području. Oni nude niz rekreacijskih aktivnosti kao što su planinarenje, brdski biciklizam, kampiranje i penjanje po stijenama. Park ima više od 500 milja staza i uključuje nekoliko značajnih znamenitosti, uključujući poznati Hollywoodski znak, državni park Malibu Creek i *Solstice Canyon*.

Planine Santa Monice također su dom raznolikom rasponu divljih životinja i autohtonih biljaka te ju sačinjavaju različiti ekosustavi od obalnog grmlja kadulje i čaparala do hrastovih šuma i obalnih zona. Neke od rijetkih ili ugroženih vrsta pronađenih u planinama Santa Monice uključuju planinskog lava, kalifornijsku crvenonogu žabu, južnu čeličarsku pastrvu. Od endemskih biljnih vrsta može se pronaći bodljikava cvjetnica planina Santa Monica i heljda Conejo.

¹⁹ National Park Service - <https://www.nps.gov/samo/index.htm>

Osim prirodnih ljepota, planine Santa Monica su dom nekoliko kulturnih znamenitosti uključujući Getty Villa i kuća Adamson.

Slika 16. Planine Santa Monica

Izvor: Visit California – <https://www.visitcalifornia.com/experience/santa-monica-mountains-national-recreation-area/> (pristupljeno 28.06.2023.)

3.1.2.2. Griffith Observatory²⁰

Zvezdarnica Griffith je kulturna atrakcija smještena na južnoj padini planine Hollywood u Griffith Parku. Prvi put je otvorena za javnost 1935. godine i od tada je postala jedna od najpopularnijih zvezdarnica na svijetu.

Zvezdarnica je poznata po svojoj zapanjujućoj arhitekturi u stilu Art Deco i dom je raznih znanstvenih i obrazovnih izložaka, uključujući Foucaultovo njihalo, Teslina zavojnica i poznati teleskop Zeiss, koji se koristi za javno promatranje noćnog neba. Zvezdarnica također nudi niz obrazovnih programa i događaja, uključujući predavanja, zabave sa zvijezdama i demonstracije teleskopa. Osim znanstvenih izložaka, zvezdarnica također nudi prekrasan pogled na horizont Los Angelesa, što ga čini popularnim mjestom za turiste i lokalno stanovništvo.

²⁰ Griffith Observatory - <https://griffithobservatory.org/>

Ulaz u zvjezdarnicu je od otvorenja slobodan prema oporuci dobročinitelja Griffitha J. Griffitha, ali se za neke projekcije mora platiti. Zvjezdarnica je također popularna filmska lokacija. Prikazana je u filmu Jamesa Deana "Buntovnik bez razloga", "Povratak u budućnost", "Buffy, ubojica vampira", "Lucifer" te u mnogim drugim serijama i filmovima.

Slika 17. Griffith Observatory iz zraka

Izvor: Freehand Hotels – <https://freehandhotels.com/magazine/2023/02/20/a-guide-to-las-iconic-griffith-observatory/> (pristupljeno 28.06.2023.)

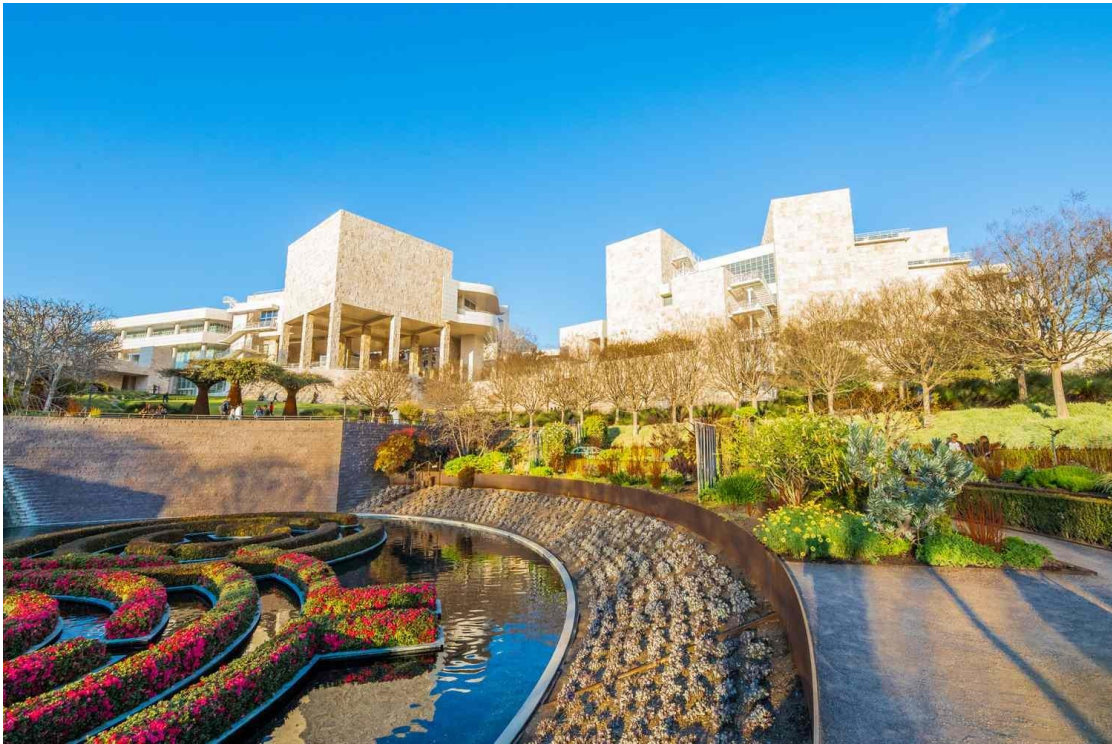
3.1.2.3. Getty Center²¹

Getty Center kampus je muzeja Getty i drugih programa Getty Trusta. Getty Center je smješten u četvrti Brentwood u Los Angelesu u Kaliforniji, dok je druga lokacija Getty Villa smještena u četvrti Pacific Palisades. Centar je otvoren za javnost 16. prosinca 1997. i dobro je poznat po svojoj arhitekturi, vrtovima i pogledima koji gledaju na Los Angeles.

Muzej sadrži europske slike, crteže, iluminirane rukopise, skulpture i dekorativnu umjetnost prije 20. stoljeća i fotografije od 1830-ih do danas iz cijelog svijeta. Prekrasan vrt, koji se može vidjeti, velik je 12.400 četvornih metara i djelo je umjetnika Roberta Irwina. Muzej je smješten na vrhu brežuljka, a posjetitelji se mogu popeti tramvajem do muzejskog područja.

²¹ Getty Center – <https://www.getty.edu/visit/center/>

U sklopu kampusa nalazi se Getty Research Institute (GRI) – on je posvećen daljnjem znanju i unaprjeđenju razumijevanja vizualnih umjetnosti.

Slika 18. Getty Center

Izvor: Trip Savvy – <https://www.tripsavvy.com/getty-museum-architecture-pictures-4120710> (pristupljeno 28.06.2023.)

3.1.2.4. Union Station²²

Union Station izgrađen je 1939. godine i najveći je željeznički putnički terminal u Zapadnoj Americi. Općenito se smatra „posljednjom od velikih željezničkih stanica“. U 76 godina od svog otvaranja, Union Station je uhvatio duh i dušu Los Angelesa i pojavio se kao vitalni portal za obećanje kalifornijskog sna.

Osim zbog svoje prometne funkcionalnosti, Union Station je također popularno turističko odredište zbog svojih jedinstvenih arhitektonskih značajki i povijesnog značaja. Sadrži veliku čekaonicu s ukrašenim pločicama i visokim stropom, prekrasnu vanjsku terasu te nekoliko restorana i trgovina.

U popularnoj kulturi, ova prekrasna stanica se mogla vidjeti u mnogim filmovima kao što su film iz 1950-ih „*Union Station*“, „*Blade Runner*“, „*Pearl Harbour*“ i mnogi drugi sjajni filmovi.

²² Union Station LA – <https://www.unionstationla.com/>

3.1.2.5. USS Iowa²³

USS Iowa je umirovljeni bojni brod, vodeći brod u svojoj klasi i dobio je ime po državi Iowa. Tijekom Drugog svjetskog rata nosila je predsjednika Franklina D. Roosevelta u Teheran. USS Iowa popularna je atrakcija u području Los Angelesa, posebno za one koje zanima pomorska povijest i vojna tehnologija.

Služila je kao vodeći brod Treće flote pri predaji Japana i bila je uključena u napade tijekom Korejskog rata. Iowa je stavljena van upotrebe nakon 19 godina službe. Godine 2011. donirana je Los Angelesu i trajno preseljena u luku Los Angelesa. Od 2012. otvorena je za javnost kao *USS Iowa Museum*. Posjetitelji mogu obići brod i vidjeti izložbe o njegovoj povijesti, uključujući artefakte, interaktivne prikaze i povijesne fotografije. Muzej također ugošćuje posebna događanja i obrazovne programe za sve uzraste.

3.1.2.6. The Queen Mary²⁴

RMS Queen Mary je umirovljeni preoceanski brod koji je uglavnom plovio Sjevernim Atlantskim oceanom od 1936. do 1967. za Cunard-White Star Line, a kasnije je pretvoren u hotel i muzej u Long Beachu u Kaliforniji.

RMS Queen Mary izgrađen je 1930-ih i služio je kao luksuzni brod više od 30 godina, prevozeći putnike te mnoge poznate osobe kao što su Winston Churchill i Elizabeth Taylor.

Tijekom Drugog svjetskog rata, Queen Mary je prenamijenjena u vojni brod koji je prevezio desetke tisuća savezničkih vojnika. Bio je obojen u sivo i bio je poznat kao "Sivi duh" zbog svoje brzine i skrivenosti. Nakon rata, brod je podvrgnuta značajnoj obnovi kako bi vratila svoj prijeratni glamur i luksuz te je nastavio putnički promet. Queen Mary je nudio razne sadržaje poput velike plesne dvorane, bazen, kino, više opcija za objedovanje i luksuzne kabine za putnike. Godine 1967., Queen Mary je napravio svoje posljednje putovanje i bio je trajno usidren u Long Beachu gdje je pretvoren u hotel i muzej i od tada je postao popularna turistička atrakcija, nudeći obilasku s vodičem, događaje i gastronomska iskustva

Danas posjetitelji broda Queen Mary mogu istraživati brodske palube i kabine, ručati u njegovim restoranima i barovima, pa čak i prenoćiti u jednoj od njegovih kabina. Na brodu se također nalazi nekoliko muzeja i izložbi, uključujući izložbu „*Diana: Legacy of a Princess*”,

²³ Battleship USS IOWA Museum Los Angeles – <https://pacificbattleship.com/>

²⁴ The Queen Mary – <https://queenmary.com/>

koja prikazuje život i ostavštinu princeze Diane te turneju „*Ghosts and Legends*“, koja istražuje ukletu povijest broda. Uz svoje atrakcije, Queen Mary također ugošćuje događaje poput vjenčanja, konferencija i koncerata, a nudi i razne prostore za događanja koji su dostupni za iznajmljivanje.

RMS Queen Mary je prikazana u brojnim filmovima i TV emisijama, uključujući "*The Poseidon Adventure*", "*Charlie's Angels: Full Throttle*" i "*The Aviator*". Također se kaže da je uklet, s mnogim prijavljenim viđenjima duhova i paranormalnim aktivnostima na brodu.

3.1.3. Društvene (zabavne) i sportske atrakcije

Društvene atrakcije su atrakcije nastale radom čovjeka. One su izuzetno važne kao i kulturno-povijesne atrakcije iz razloga što i one privlače veliki broj turista kao i lokalnog stanovništva. Los Angeles se može hvaliti sa svojim svjetskim poznatim tematskim parkovima koji svake godine privuku sve već broj turista. Neki od tematskih parkova su Disneyland Park, Universal Studios Hollywood, Knott's Berry Farm, Six Flags te još nekoliko manji tematskih parkova kao i oni koji se nalaze u susjednim gradovima. Sport je također jedan od glavnih elemenata turističke ponude grada. Mnogi turisti dolaze u grad zbog raznih sportskih događanja poput košarkaških, nogometnih ili bejzbol utakmica, Olimpijskih igara, WrestleMania-ije ili možda glazbenih događanja. Staples Center i Dodger Stadium su jedne od mogućih lokacija gdje će se takva vrsta događanja održati. Naravno, to nisu jedine lokacije. Los Angeles ima oko 31 stadion ili arena u kojima se mogu održati sportska ili glazbena događanja. Neke od poznatijih, uz Staples Center i Dodger Stadium, su Los Angeles Memorial Coliseum, SoFi Stadium, Hollywood Park, StubHub Center i mnogi drugi.

3.1.3.1. Universal Studios Hollywood²⁵

Universal Studios je filmski studio i tematski park koji se nalazi u području Los Angelesa. Dio studija nalazi se unutar okruga poznatog kao Universal City. Ovaj Studio jedan je od najstarijih i najpoznatijih holivudskih filmskih studija koji se još uvijek koristi. Izvorno je stvoren da kako bi se nudili obilasci pravih setova studija Universal te je bio prvi od mnogih tematskih parkova studija Universal.

Neke od najpopularnijih atrakcija u Universal Studios Hollywood „*The Wizarding World of Harry Potter*“, „*Jurassic World - The Ride*“, „*Transformers: The Ride - 3D*“, „*The*

²⁵ Universal Studios Hollywood – <https://www.universalstudioshollywood.com/web/en/us/plan-your-visit/theme-park-vacation-thrills>

Simpsons Ride“. Park također nudi razne predstave, simulacijske vožnje, specijalne efekte i interaktivne atrakcije. Posjetitelji mogu gledati nastupe uživo i kaskaderske predstave, poput energične emisije temeljene na popularnom postapokaliptičnom filmu „*WaterWorld*“, te „*Special Effects Show*“ koji posjetiteljima daje uvid u stvaranje filmske magije.

Osim tematskog parka, Universal Studios Hollywood, također nudi Universal CityWalk, trgovački i ugostiteljski kompleks koji sadrži restorane, barove i trgovine, kao i kino i mjesta za zabavu.

Slika 19. Znak Universal Studios Hollywood

Izvor: The Park Prodigy – <https://theparkprodigy.com/best-time-to-visit-universal-hollywood/> (pristupljeno 28.06.2023.)

3.1.3.2. Knott's Berry Farm²⁶

Knott's Berry Farm je tematski park smješten u Buena Parku u Kaliforniji, oko 20 milja jugoistočno od Los Angelesa. Njegova povijest kreće davne 1920. godine kada su Walter Knott i njegova obitelj počeli prodavati proizvode od bobičastog voća. Odlučili su oko 1940-ih otvoriti restoran, nekoliko trgovina i druge građevine kojima bi mogli uveseljavati svoje goste. U sljedeća dva desetljeća park se transformirao u moderan zabavni park. Njihov moto je "Prvi tematski park u Americi, najbolji tematski park u Kaliforniji". Vlasnik Knott's Berry Farma je Cedar Fair Entertainment koji konstanto unapređuju park.

Knott's Berry Farm je vrlo poznat po svojim toboganima, uključujući „*GhostRider*“, koji je jedan od najdužih i najviših drvenih tobogana na svijetu. Druge popularne vožnje u parku uključuju „*Xcelerator*“, koji je brzi *coaster* za lansiranje, i „*Silver Bullet*“, koji je obrnuti *coaster*. Park je otvorena je tijekom cijele godine i nudi posebne događaje i sezonske proslave, kao što je *Knott's Scary Farm* tijekom Noći vještica. Uz to, također nudi mnoge druge predstave

²⁶ Knott's Berry Farm – <https://www.knotts.com/>

i atrakcije, uključujući „*Calico Mine Ride*“, koja goste vodi na putovanje kroz stari rudnik zlata, i područje „*Camp Snoopy*“ koje je namijenjeno mlađoj djeci.

Slika 20. Ulaz u Knott's Berry Farm

Izvor: KTLA – <https://ktla.com/news/local-news/knotts-berry-farm-is-the-most-affordable-theme-park-to-visit-in-california-study-finds/> (pristupljeno 28.06.2023.)

3.1.3.3. Disneyland Park²⁷

Disneyland Park, izvorno Disneyland, prvi je od dva tematska parka smještena u Anaheimu. Otvoren je 17. srpnja 1955. Ovo je jedini park koji je izgrađen i projektiran pod izravnim vodstvom Walta Disneya. W. Disney je na tu ideju došao kada je sa svojim kćerima obišao nekoliko zabavnih parkova. Prvotno je želio izgraditi park za posjetitelje koji su htjeli posjetiti studije u Burbanku, ali je ubrzo shvatio da je posjed premalen i odlučio je kupiti veći posjed u blizini Anaheima.

Disneyland Park sastoji se od osam tematskih „zemalja“: „*Main Street U.S.A*, *Adventureland*, *Frontierland*, *New Orleans Square*, *Critter Country*, *Fantasyland*, *Mickey's Toontown* i *Tomorrowland*”.

Disneyland Park poznat je po svojim upečatljivim temama i posvećenosti detaljima. Nude mnoge interaktivne elemente i likove Disneya koji se šetaju parkom i družu se s posjetiteljima te oni s njima mogu komunicirati i slikati se. Također su popularni i mnogi

²⁷ Disneyland – <https://disneyland.disney.go.com/>

događaji, parade, vatrometi i razne emisije uživo koje park organizira tijekom cijele godine, uključujući „*Disneyland After Dark*“ događaje, Božićnu čaroliju i „*Halloween Time*“ proslavu.

Disneyland Park dom je mnogih popularnih vožnji i atrakcija, uključujući *Space Mountain*, *Pirates of the Caribbean*, *It's a Small World*, *the Haunted Mansion*, *Indiana Jones Adventure*, *Star Wars: Galaxy's Edge*, *California Screamin'* i još mnoge druge.

Prema izvještaju koju je sastavio *Themed Entertainment Association*²⁸, Disneyland Park je 2019. godine privukao oko 18,7 milijuna posjetitelja. Međutim, kako je kriza nastala zbog pandemije COVID-19, parkovi su bili zatvoreni većim dijelom 2020. godine te se broj posjetitelja smanjio. Prema podacima *Statista*²⁹ Disneyland park je 2020. godine imao nešto manje od 4 milijuna posjetitelja, dok je 2021. godine 8,57 milijuna posjetitelja. Također, za 2021. godinu treba imati u vidu da je pandemija COVID-19 još uvijek bila u tijeku, park je uveo ograničenja kapaciteta i broj posjetitelja koji su mogli doći.

Slika 21. Kip Walta Disneya i Mickey Mousea u Disneyland Parku

Izvor: The Magic for Less – <https://www.themagicforless.com/disneyland/disneyland-park/> (pristupljeno 28.06.2023.)

²⁸ Themed Entertainment Association – <https://aecom.com/wp-content/uploads/2020/07/2019-Theme-Index-web-1.pdf>

²⁹ Statista – <https://www.statista.com/statistics/236154/attendance-at-the-disneyland-theme-park-california/>

3.1.3.4. Crypto.com Arena (ex. Staples Center)³⁰

Crypto.com Arena je višenamjenska dvorana u centru Los Angelesa. Arena je otvorena 1999. i jedan je od glavnih sportskih objekata u Los Angelesu. Arena je dom za više sportskih timova za NBA³¹, WNBA³², NHL³³ i AFL³⁴. Ugostio je glazbene događaje, spomen događanja glazbenicima Michaelu Jacksonu i Nipsey Hussle', dodjelu nagrada Grammy, razna sportska događanja, a uz to ugostit će i košarkaško natjecanje na Ljetnim olimpijskim igrama 2028.

Jedna od prominentnih timova zbog kojih je Crypto.com Arena poznat je Los Angeles Lakers. On je profesionalni košarkaški tim koji se natječe u NBA ligi kao dio Zapadne konferencije u Diviziji Pacifik. Lakersi dijele svoj dom tj. arenu s još nekoliko NBA timova, a to su Los Angeles Clippersima, Los Angeles Sparksima iz WNBA i Los Angeles Kingsima iz NHL lige. Lakersi su jedna od najuspješnijih momčadi u povijesti NHL-a koja je osvojila 16 NBA naslova. Lakersi su prije dolaska u Los Angeles bili osnovani u Minneapolisu pod imenom Minneapolis Lakers.

Slika 22. Crypto.com Arena (ex. Staples Center) iz zraka

Izvor: Sky Sports – <https://www.skysports.com/nba/news/36226/12470546/los-angeles-lakers-and-clippers-home-arena-staples-center-set-to-be-renamed-crypto-com-arena> (pristupljeno 28.06.2023.)

³⁰ Crypto.com Arena (ex. Staples Center) – <https://www.cryptoarena.com/>

³¹ NBA – National Basketball Association (eng.) Nacionalna košarkaška organizacija

³² WNBA – Women's National Basketball Association (eng.) Ženska nacionalna košarkaška organizacija

³³ NHL – National Hockey League (eng.) Nacionalna hokejaška liga

³⁴ AFL – Arena Football League (eng.) Arena nogometna liga

3.1.3.5. Dodgers Stadium³⁵

Dodger Stadion ne bi bilo bez poznatih Los Angeles Dodgersa, oni su profesionalni bejzbolski tim koji se natječe u MLB³⁶-u i NLW³⁷-u. Tim je osnovan 1883. godine u Brooklynu, New York, ali su se preselili 1958. godine u Los Angeles. Prije nego što su se preselili u Dodger Stadion, njihov dom je bio Los Angeles Memorial Coliseum gdje su igrali nekoliko sezona. Bili su prva MLB momčad koja je igrala u Los Angelesu te koja je pobijedila San Francisco Giants. Neka od rivalstava Dodgersa su San Francisco Giants, Los Angeles Angels, San Diego Padres, New York Yankees i Philadelphia Phillies. Suparništvo s Yankeesima i Philliesima datira još od vremena kada su Dodgersi bili smješteni u New Yorku.

Dodgers Stadium je baseball park koji se nalazi u Elysian Park u središtu Los Angelesa i dom je Los Angeles Dodgersa. Stadion je jedan od najstarijih stadiona koji se još uvijek koristi u svrhu baseball utakmica u Major League Baseballu te je otvoren 10. travnja 1962. Dodger Stadion je posebno i jedinstveno mjesto pogotovo za svjetske prvake kao i za „*Hall of Famers*“³⁸ gdje su se stvorili mnogi trenuci za pamćenje. Isto tako, stadion se također koristi i za druge sportove kao što su nogomet, hokej, bok, kriket. Stadion se koristio za ceremoniju otvaranja Olimpijskog festivala u SAD-u 1991. te će se također koristiti tijekom Ljetnih olimpijskih igara 2028.– ugostit će igrače bejzbola i igračice softbola.

Slika 23. Dodger Stadium i panorama Los Angelesa

Izvor: METROLINK – <https://metrolinktrains.com/explore/los-angeles-county/dodger-stadium/> (pristupljeno 28.06.2023.)

³⁵ MLB Dodgers – <https://www.mlb.com/dodgers/ballpark>

³⁶ MLB – Major League Baseball (eng.) Glavna bejzbolska liga

³⁷ NLW – National League West Division (eng.) Nacionalna liga Zapadna divizija

³⁸ *Hall of Famers* (eng.) – kuća slavnih

3.2. Ugostiteljski objekti i ponuda

Posjetitelji imaju nevjerojatan izbor hotelskih opcija za boravak u Los Angelesu. Obitelji mogu odsjesti u blizini poznatih tematskih parkova i atrakcija LA-a u nizu hotela na povoljnoj lokaciji. Los Angeles je sinonim za luksuz i glamur, ali postoje i vrijedni hoteli po cijelom gradu za putnike koji štede novac. Nova generacija modernih, modernih hotela nudi sve čak i za najmodernije putnike, dok gosti povijesnih hotela u LA-u mogu prošetati hodnicima i odsjesti u istim sobama koje su legende nekoć nazivale domom. Hoteli diljem grada nude brojne pogodnosti za poslovne putnike, od centara visoke tehnologije do besplatnih prijevoza do zračne luke.³⁹

U Los Angelesu se mogu naći luksuzni hoteli poput The Beverly Hills Hotel, The Ritz-Carlton Los Angeles, The Peninsula Beverly Hills, Four Seasons Hotel Los Angeles Beverly Hills, Hotel Bel-Air, Waldorf Astoria Beverly Hills, The Langham Huntington Pasadena. Također, butik hoteli postaju mnogo popularni, neki od njih su The Standard, Ace Hotel Downtown Los Angeles, The Line Hotel, Petit Ermitage. Osim toga, ima hotela koji su dio franšize kao i resort hotela. Neki od njih su The Terranea Resort, The Langham Huntington Pasadena, Loews Santa Monica Beach Hotel, Hilton, Marriott, Hyatt i Sheraton.

U okolnim područjima također postoje mogućnosti kampiranja. Regija nudi kampove i RV parkove za ljubitelje prirode koji žele uživati u prirodi i istraživati obližnje planine, šume i plaže. Neka popularna odredišta za kampiranje u blizini Los Angelesa uključuju Nacionalnu šumu Angeles, državni park Malibu Creek i državni park Leo Carrillo.

Los Angeles ima jednu od najdinamičnijih gastronomskih scena u SAD-u, koja nudi sve, od ulične hrane do restorana s Michelinovim zvjezdicama. Grad ima raznoliku kulinarsku scenu koja predivno prikazuje njegovu multikulturalnu strukturu i inovativni duh grada. Glavna značajka kulinarske scene Los Angelesa je *fusion* kuhinja. Ona je poznat po kreativnom miješanju okusa i sastojaka iz različitih kulturnih tradicija, u Los Angelesu mogu se naći jela poput meksičko-korejskih tacosa do japansko-peruanskih sushi rolada. Isto tako, kamioni s hranom i tržnice na otvorenom nude razne slatke opcije, od gurmanskih hamburgera i tacosa do sladoleda i egzotičnih slastica. Četvrti poput Korejske četvrti, Malog Tokija i Kineske četvrti nude autentična gastronomska iskustva s tradicionalnom korejskom, japanskom i kineskom kuhinjom, kao i meksička gastronomska scena u istočnom Los Angelesu i armenski okusi u

³⁹ Discover Los Angeles: Where to Stay – <https://www.discoverlosangeles.com/hotels>

Glendaleu. Neki od poznatih restorana u Los Angelesu su Providence, Bestia, Republique, KBBQ, Jame Enoteca, Barbacoa Taco i još mnogi drugi.⁴⁰

Slika 24. KBBQ

Izvor: Discover Los Angeles – <https://www.discoverlosangeles.com/eat-drink/best-korean-bbq-in-los-angeles> (pristupljeno 28.06.2023.)

Slika 25. Four Seasons Hotel Los Angeles, Beverly Hills

Izvor: Kiwi Collection – <https://www.kiwicollection.com/hotel-detail/four-seasons-hotel-los-angeles-at-beverly-hills> (pristupljeno 28.06.2023.)

Slika 26. Petit Ermitage

Izvor: Booking.com – <https://www.booking.com/hotel/us/le-petit-west-hollywood.html> (pristupljeno 28.06.2023.)

⁴⁰ Discover Los Angeles: Eat & Drink – <https://www.discoverlosangeles.com/eat-drink/restaurants>

4. Turistički promet

Turistički promet označava aktivnosti povezane sa turistom ili turizmom, uključujući kretanje turista, dolazak i odlazak turista, smještaj, prijevoz, potrošnju, atrakcije, prihode i statističke podatke. Ono obuhvaća broj turista koji posjećuju destinaciju, njihove aktivnosti te ekonomski učinak generiran njihovom potrošnjom.

Statistički podaci koji se prikupljaju i obrađuju važni su iz mnogih razloga. Neki od razloga su: donošenje odluka, planiranje i predviđanje, evaluacija učinka, transparentnost i odgovornost.

Turistički promet u Los Angelesu je kroz godine rastao te su 2018. godine ostvarili 50 milijuna posjetitelja, što je bila velika prekretnica za turizam u gradu i okrugu. Svi koji su se bavili turizmom nadali su se da će 2020. godina biti još uspješnija nego 2019. godina, koja je za većinu turističkih destinacija i kompanija bila jedna od najuspješnijih. No, nažalost, taj uspjeh je bio kratkotrajan zbog pandemije COVID-19 koja je, 2020. godine pogodila cijeli svijet te je uzdrmala sva gospodarstva kao i ono turističko. Broj posjetitelja se smanjio, mnogi hoteli su se zatvorili, ljudi su izgubili poslove. Proces oporavka tržišta je dosta zahtjevan posao te se većina nada da će 2023. godina biti uspješna ako ne i bolja nego 2019. godina.

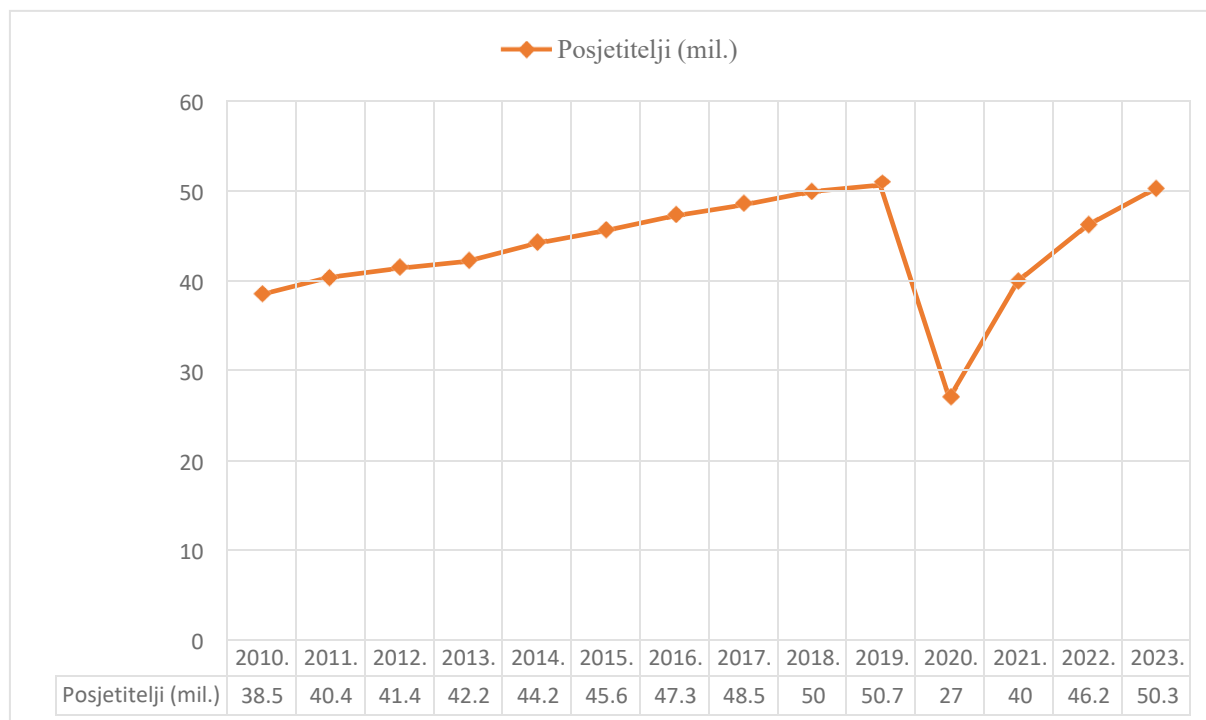
Nažalost, broj turista i dolazaka za godine 2020. i 2021. nema službenih podataka te razne stranice nude razne informacije koliko je posjetitelja grad Los Angeles imao. Podaci prikazani prikupljeni su sa službene stranice Los Angelesa (period od 2009. do 2018. godine, [izvor](#)⁴¹; 2019. i 2022. godina te predviđanja za 2023, [izvor](#), [izvor](#)⁴²) te Xola University (2020. i 2021. godina, [izvor](#)⁴³).

⁴¹ Los Angeles 2018 Tourism Quick Facts - <https://www.discoverlosangeles.com/sites/default/files/2019-05/2018%20QUICK%20FACTS.pdf>

⁴² Discover Los Angeles - <https://www.discoverlosangeles.com/media/facts-about-la> ; <https://www.discoverlosangeles.com/los-angeles-tourism-announces-tourism-industry-generated-345-billion-in-total-business-sales-in>

⁴³ Xola University – <https://www.xola.com/articles/los-angeles-tourism-stats-round-up-post/>

Osim kretanja turista kroz zadnjih 12 godina, prikazani su podaci potrošnje turista, razlozi dolaska kao i uspješnost hotelskih smještaja tržišta okruga Los Angelesa naspram ostalih tržišta iz 2018. godine. U 2018. LA je imao šestu najveću ponudu hotelskih soba u SAD-u sa 104 053 sobe u 1 036 objekata.⁴⁴ Isto tako, prikazani su podaci tržišta i pod tržišta Los Angelesa za period od siječnja do kolovoza 2022. godine.

Graf 2. Turistički dolasci kroz godine

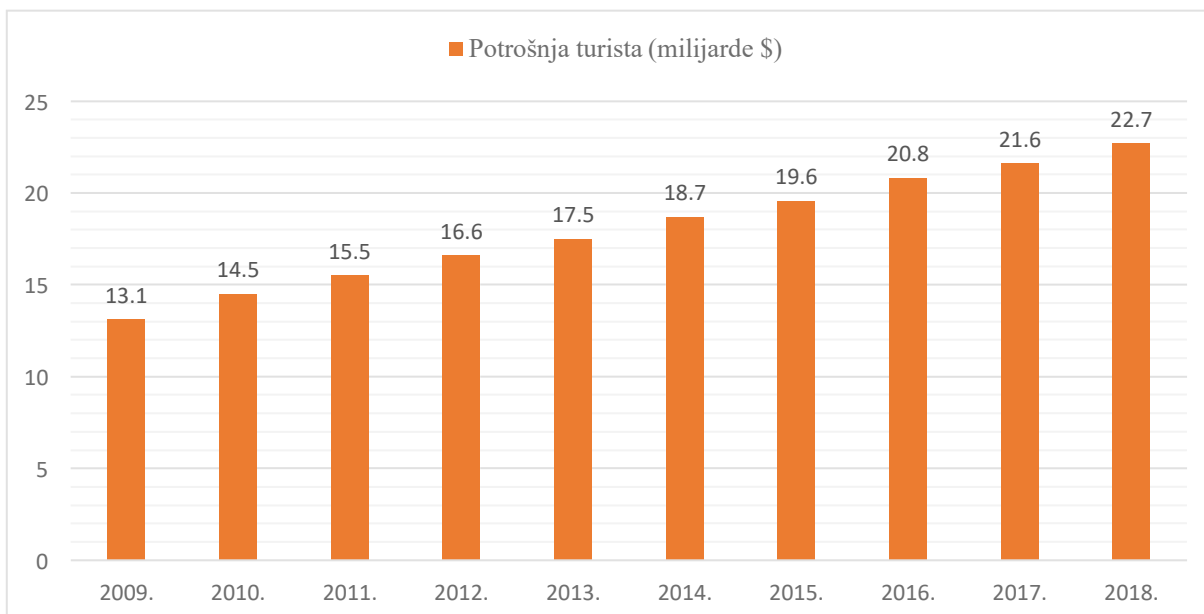
Izvor: Discover Los Angeles, Xola University, CTD Annual Report 2017, Tourism Economics; Smith Travel Research, 2018 Quick Facts ([izvor](#), [izvor](#), [izvor](#)⁴⁵) (pristupljeno 26.04.2023.)

U grafu broj dva „Turistički dolasci kroz godine“ prikazan je broj dolazak u Los Angeles od 2010. do 2022. godine sa predviđanjima za 2023. godinu. Iz grafa možemo vidjeti kako je, postepeno, kroz godine rastao broj dolazak u Los Angeles. Veliki pad dolazak se može vidjeti u 2020. godini zbog pandemije i to za 46,75% ili drugim riječima ostvareno je 53,25% noćenja za razliku od 2019. godine koja je za svjetsko turističko tržište kao i za Los Angeles bila vrlo uspješna. Predviđa se da će 2023. godina biti vrlo uspješna poput 2019. godine te da će ostvariti 99,21% noćenja.⁴⁶

⁴⁴ Los Angeles 2018 Tourism Quick Facts - <https://www.discoverlosangeles.com/sites/default/files/2019-05/2018%20QUICK%20FACTS.pdf>

⁴⁵ Los Angeles 2018 Tourism Quick Facts - <https://www.discoverlosangeles.com/sites/default/files/2019-05/2018%20QUICK%20FACTS.pdf> ; Discover Los Angeles - <https://www.discoverlosangeles.com/media/facts-about-la> ; <https://www.discoverlosangeles.com/los-angeles-tourism-announces-tourism-industry-generated-345-billion-in-total-business-sales-in> ; Xola University – <https://www.xola.com/articles/los-angeles-tourism-stats-round-up-post/>

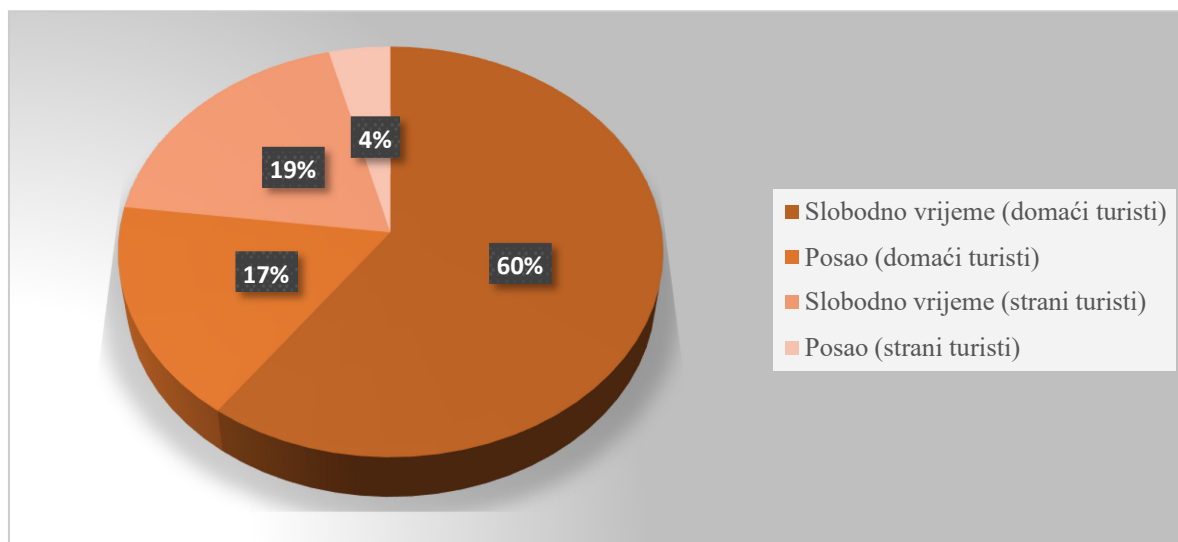
⁴⁶ Discover Los Angeles: Facts About LA – <https://www.discoverlosangeles.com/media/facts-about-la>

Graf 3. Potrošnja turista kroz godine (milijarde \$)

Izvor: Los Angeles 2018 Tourism Quick Facts ([izvor⁴⁷](#)) (pristupljeno 26.04.2023.)

U grafu broj tri „Petrošnja turista kroz godine (milijarde \$)“ može se vidjeti podaci potrošnje turista kroz godine u periodu od 2009. do 2018. godine. Kao što smo u prethodnom grafu vidjeli kako se povećavao broj turista i dolazaka u Los Angeles tako je rasla i potrošnja turista. Potrošnja turista ima veliki utjecaj na ekonomiju i gospodarstvo samog područja kao i na lokalne zajednice. Dobrim poslovanjem turističke industrije utječe na razvoj karijera u njemu kao i osiguravanje poreznih prihoda koji se dalje mogu ulagati.

Graf 4. Razlozi dolaska turista (2018. godina)

Izvor: Los Angeles 2018 Tourism Quick Facts ([izvor⁴⁸](#)) (pristupljeno 26.04.2023.)

⁴⁷ Los Angeles 2018 Tourism Quick Facts - <https://www.discoverlosangeles.com/sites/default/files/2019-05/2018%20QUICK%20FACTS.pdf>

⁴⁸ Los Angeles 2018 Tourism Quick Facts - <https://www.discoverlosangeles.com/sites/default/files/2019-05/2018%20QUICK%20FACTS.pdf>

Iz grafa broj četiri „Razlozi dolaska turista (2018. godina)“ možemo vidjeti prema podacima iz 2018. godine koji su u tom trenutku bili razlozi dolaska turista u Los Angeles. Gledajući strane i domaće turiste u Los Angeles dolaze radi slobodnog vremena tj. razonode i odmora te u manjem broju zbog posla. Los Angeles kroz godine ima više domaćih nego stranih posjetitelja te iz toga slučaja postotak domaćih posjetitelja je veći nasuprot stranih gostiju.

Tablica 1. Usporedba tržišta u SAD-u

Tržište	Zauzetost	ADR	RevPAR
Okrug Los Angelesa	79,60%	180,17\$	143,49\$
Top 25 tržišta	73,60%	157,94\$	116,19\$
Nacionalni prosjek SAD-a	66,20%	129,83\$	85,96\$

Izvor: Los Angeles 2018 Tourism Quick Facts ([izvor](#)) (pristupljeno 26.04.2023.)

U tablici broj jedan „Usporedba tržišta SAD-a“ možemo vidjeti podatke iz 2018. godine te kako je Okrug Los Angelesa imao veću zauzetost naspram Top 25 tržišta te nacionalnog prosjeka za 6,00% i 13,40%. Isto tako imao je najveći *Average Daily Rate (ADR)*⁴⁹ kao i *Revenue Per Available Room (RevPAR)*⁵⁰ što nam još bolje prikazuje koliko su uspješno poslovali hoteli kao i drugi smještajni objekti u okrugu Los Angelesa.

⁴⁹ Average Daily Rate (ADR) (eng.) – prosječna dnevna cijena

⁵⁰ Revenue Per Available Room (RevPAR) (eng.) – prihod po raspoloživoj sobi

Tablica 2. Zauzetost, ADR i RevPAR za okrug Los Angeles i pod tržišta u periodu od siječnja do kolovoza 2022. (prvi dio)

2022 Siječanj – Kolovoz Hotelski Smještaj		Zauzetost %	
Okrug Los Angeles i pod tržišta	2022 YTD ⁵¹	2022/21 YOY ⁵² % Chg	2022/19 YOY% Chg
Los Angeles County	71.5%	15.6%	-11.7%
Los Angeles City TOT	72.0%	22.4%	-12.7%
Downtown L.A. (CBD)	67.8%	30.1%	-15.4%
Hollywood/Beverly Hills	68.4%	28.1%	-16.2%
Los Angeles Airport	75.6%	19.6%	-13.7%
South Bay	75.1%	12.5%	-9.1%
L.A. Southeast (Gateway Cities)	67.6%	5.4%	-12.9%
Santa Monica/Marina Del Rey	77.1%	43.4%	-9.0%
L.A. East (San Gabriel Valley)	67.5%	2.7%	-7.9%
L.A. North (San Fernando Valley)	73.3%	3.0%	-8.0%
Pasadena/Glendale/Burbank	70.0%	12.6%	-14.2%

Tablica 3. Zauzetost, ADR i RevPAR za okrug Los Angeles i pod tržišta u periodu od siječnja do kolovoza 2022. (drugi dio)

ADR (\$)			RevPAR (\$)		
2022 YTD	2022/21 YOY% Chg	2022/19 YOY% Chg ⁵³	2022 YTD	2022/21 YOY% Chg	2022/19 YOY% Chg
\$202.00	32.0%	10.3%	\$144.50	52.6%	-2.5%
\$201.60	34.5%	8.3%	\$145.20	64.6%	-5.5%
\$208.80	38.3%	3.7%	\$141.70	79.9%	-12.1%
\$368.50	35.9%	19.5%	\$252.10	74.2%	0.2%
\$149.90	25.1%	2.2%	\$113.20	49.6%	-11.9%
\$167.10	20.9%	10.8%	\$125.50	36.0%	0.7%
\$126.70	17.0%	15.2%	\$85.70	23.4%	0.4%
\$373.80	24.6%	14.7%	\$288.30	78.6%	4.5%
\$125.10	19.7%	13.8%	\$84.40	22.9%	4.8%
\$158.50	21.8%	12.2%	\$116.20	25.5%	3.2%
\$174.40	31.5%	5.7%	\$122.10	48.2%	-9.3%

Izvor: LA Tourism ([izvor⁵⁴](#)) (pristupljeno 26.04.2023.)

⁵¹ Year to Date (YTD) (eng.) – od početka godine do (određenog) datuma

⁵² Year-over-year (YOY) (eng.) – iz godine u godinu

⁵³ Change (Chg) (eng.) – promjena

⁵⁴ LA Tourism – <https://latourismorg.app.box.com/s/ujw3nufzp4ak769j4p75lk45wpqb2b3j>

Iz tablica broj dva i tri „Zauzetost, ADR i RevPAR za okrug Los Angeles i pod tržišta u periodu od siječnja do kolovoza 2022.“ možemo iščitati da su u 2022. godini do kolovoza, najbolju popunjenost imali tržišta Santa Monica/Marina Del Rey sa 77,10%, Los Angeles Airport sa 75,60%, South Bay sa 75,10%, L.A. North (San Fernando Valley) 73,0%, Los Angeles City TOT 72,00%, Los Angeles County 71,50% te Pasadena/Glendale/Burbank sa 70,00%. Po pitanju zauzetosti 2022./19. YOY% Chg (promjena iz godine u godinu) najmanju razliku imalo je tržište L.A. East (San Gabriel Valley) od samo 7,90%, dok je najveću imao Hollywood/Beverly Hills od 16,2%. Što se ADR-a (prosječna dnevna cijena) i RevPAR (prihod po raspoloživoj sobi) tiče, skoro sva tržišta su poslovala uspješnije od 2021. kao i 2019. godine za jednu i drugu stavku. Za RevPAR četiri tržišta su imali manji prosjek od 2019. godine, a to su: Los Angeles County, Los Angeles City TOT, Downtown L.A. (CBD), Los Angeles Airport i Pasadena/Glendale/Burbank.

Zaključak

Turizam igra ključnu ulogu u gospodarstvu Los Angelesa. Grad privlači milijune posjetitelja svake godine, koji pridonose lokalnom gospodarstvu svojom potrošnjom na smještaj, restorane, kupovinu, zabavu i prijevoz. Turistička djelatnost stvara prilike za zapošljavanje, podupire lokalna poduzeća i pridonosi poreznim prihodima, potičući tako gospodarski rast i razvoj.

Osim gospodarskog utjecaja, turizam u Los Angelesu ključan je za kulturnu razmjenu i promicanje raznolikosti. Grad je poznat po svojoj bogatoj kulturnoj baštini i globalnom utjecaju u područjima kao što su film, glazba, umjetnost i kuhinja. Posjetitelji imaju priliku uroniti u živahnu kulturnu scenu Los Angelesa, istražujući muzeje svjetske klase kao što je Getty Center, iskusiti nastupe uživo u Koncertnoj dvorani Walt Disney, *Hollywood Walk of Fame*, Universal Studios Hollywood, Disneyland, *Griffith Observatory* i Getty Villa samo su neki od primjera mjesta koja moraju posjetiti. Atrakcije nude jedinstvena iskustva i omogućuju posjetiteljima da se povežu s bogatom poviješću grada, kinematografskom baštinom, zabavom i prirodnim ljepotama. Isto tako, posjetitelji mogu uživati u raznolikoj kulinarskoj ponudi u četvrtima kao što su Koreatown, Mali Tokio, Kineske četvrti, Male Etiopije ili ulice Olvera.

Los Angeles se može pohvaliti ugodnom klimom tijekom cijele godine, što ga čini idealnim odredištem za aktivnosti na otvorenom i rekreaciju. Od slikovitih plaža Santa Monica i Venica do planinarskih staza planina Santa Monica, posjetitelji mogu uživati u širokom rasponu avantura na otvorenom. Blizina grada slikovitim obalnim područjima, kao što su Malibu i Long Beach, dodatno povećava njegovu privlačnost kao turističkog odredišta.

Grad nudi razne vrste smještaja od luksuznih hotela do kampova van grada do butik hotela, hotela u blizini zračne luke, za ljude koji putuju poslovno kao i obitelji sa djecom. Los Angeles svake godine broji sve veći broj turista koji dolaze. Grad je ostvario 50 milijuna dolazaka 2018. godine, i taj broj još uvijek raste iako je zbog pandemije COVID-19 malo opao no očekuje se da će 2023. godine doći na broj posjetitelja iz 2019. godine. Najveću zauzetost u 2022. godine imali su hoteli u okrugu iliti tržištu Los Angeles Airport, Sout Bay i Los Angeles County.

Jedinstvena kombinacija prirodnih ljepota, zabave i multikulturalnosti grada Los Angelesa čini ga privlačnim odredištem za putnike koji traže nezaboravno iskustvo.

Literatura

- Čorak S., Mikačić V., Trezner Ž., »Osnove turizma«, Školska Knjiga, 2015.
- Curić, Z., Glamuzina, N. & Opačić, V.T., »Geografija turizma – regionalni pregled«, Naklada Ljevak, 2013
- Lew, A.A., Hall, C.M. & Dallen, J.T., »World Geography of Travel And Tourism: A Regional Approach«, Elsevier, 2008.
- Schulte-Peevers A., »Los Angeles«, Lonely Planet Publications, 2001.
- Gerber C. – »Los Angeles«, Dorling Kindersley, 2010.
- Bilton, T., Bonnett, K., Jones, P., Lawson, T., Skinner, D., & Stanworth, M. »Introductory Sociology«, Palgrave Macmillan, 2002.
- Giddens, A., Duneier, M., Appelbaum, R., & Carr, D., »Introduction to Sociology«, WW Norton & Company, 2017.
- Dahlman, C. T., Renwick, W. H., & Bergman, E. D., »Introduction to Geography: People, Places, and Environment «, Prentice Hall, 2008.
- Los Angeles Department of Regional Planning. 2021. *Los Angeles County Region: Regional Planning*. Dostupno na: <https://planning.lacounty.gov/>
- Discover Los Angeles. *Facts About LA, Where to Stay, Eat & Drink, 2018. Quick Facts*. n.d. Dostupno na: <https://www.discoverlosangeles.com/> (pristupljeno 20.04.2023.)
- Britannica. *Hollywood*. n.d. Dostupno na: <https://www.britannica.com/place/Hollywood-California0> (pristupljeno 20.04.2023.)
- Visit California. *Malibu* n.d. Dostupno na: <https://www.visitcalifornia.com/uk/attraction/malibu> (pristupljeno 21.04.2023.)
- Beverly Hills. *Beverly Hills*. n.d. Dostupno na: <http://www.beverlyhills.org/> (pristupljeno 22.04.2023.)
- Getty. *Getty Center*. n.d. Dostupno na: <https://www.getty.edu/visit/center/> (pristupljeno 23.04.2023)
- Griffith Observatory. *Griffith Observatory*. n.d. Dostupno na: <http://www.griffithobservatory.org/> (pristupljeno 23.04.2023.)
- Knott's. *Knott's Berry Farm*. n.d. Dostupno na: <https://www.knotts.com/play> (pristupljeno 26.04.2023.)

- Long Beach. *Long Beach*. n.d. Dostupno na: <http://www.longbeach.gov/> (pristupljeno 21.04.2023.)
- Rodeo Drive. *Rodeo Drive*. n.d. Dostupno na: <https://rodeodrive-bh.com/> (pristupljeno 21.04.2023.)
- Santa Monica. *Santa Monica*. n.d. Dostupno na: <https://www.santamonica.com/> (pristupljeno 21.04.2023.)
- Santa Monica Pier. *Santa Monica Pier*. n.d. Dostupno na: <https://www.santamonicapier.org/> (pristupljeno 21.04.2023.)
- Universal Studios. *Universal Studios*. n.d. Dostupno na: <https://www.universalstudioshollywood.com/web/en/us/plan-your-visit/theme-park-vacation-thrills> (pristupljeno 26.04.2023.)
- Venice Beach. *Venice Beach*. n.d. Dostupno na: <https://www.venicebeach.com/> (pristupljeno 21.04.2023.)
- Tripadvisor. „*Things to do in Los Angeles*”. n.d. Dostupno na: https://www.tripadvisor.com/Attractions-g32655-Activities-Los_Angeles_California.html (pristupljeno 20.04.2023.)
- Visit Long Beach. *About Long Beach*. n.d. Dostupno na: <https://www.visitlongbeach.com/about-long-beach/> (pristupljeno 22.04.2023.)
- Union Station. *Union Station*. n.d. Dostupno na: <https://www.unionstationla.com/> (pristupljeno 22.04.2023.)
- NPS. *Santa Monica Mountains*. n.d. Dostupno na: <https://www.nps.gov/samo/index.htm> (pristupljeno 23.04.2023.)
- Queen Mary. *The Queen Mary*. n.d. Dostupno na: <https://queenmary.com/> (pristupljeno 23.04.2023.)
- Pacific Battleship. *Battleship USS IOWA Museum Los Angeles*. n.d. Dostupno na: <https://pacificbattleship.com/> (pristupljeno 23.04.2023.)
- Visit California. *Research & Trends*. n.d. Dostupno na: <https://industry.visitcalifornia.com/research/researchdashboard> (pristupljeno 20.04.2023)
- Statista. *Attendance at the Disneyland theme park (Anaheim, California) from 2009 to 2021*. n.d. Dostupno na: <https://www.statista.com/statistics/236154/attendance-at-the-disneyland-theme-park-california/> (pristupljeno 26.04.2023.)

- Aecom. *Global attractions attendance report*. 2019. dostupno na: <https://aecom.com/wp-content/uploads/2020/07/2019-Theme-Index-web-1.pdf> (pristupljeno 26.04.2023.)
- Crypto Arena. *Crypto.com Arena*. n.d. Dostupno na: <https://www.cryptoarena.com/> (pristupljeno 26.04.2023.)
- Disneyland. *Disneyland Parks*. n.d. Dostupno na: <https://disneyland.disney.go.com/> (pristupljeno 26.04.2023.)
- MLB. *Dodgers*. n.d. Dostupno na: <https://www.mlb.com/dodgers/ballpark> (pristupljeno 26.04.2023.)
- City of Los Angeles Department of Recreation and Parks. *Lakes, fishing, beaches*. n.d. Dostupno na: <https://www.laparks.org/aquatic/lakes-fishing-beaches> (pristupljeno 27.04.2023.)
- Lawinsider – rječnik. *Natural Features*. n.d. Dostupno na: <https://www.lawinsider.com/dictionary/natural-features> (pristupljeno 30.04.2023.)
- Britannica. *Csb Climate*. n.d. Dostupno na: <https://www.britannica.com/science/Csb-climate> (pristupljeno 30.04.2023.)
- Climate-data. *Los Angeles Climate*. n.d. Dostupno na: <https://en.climate-data.org/north-america/united-states-of-america/california/los-angeles-714829/> (pristupljeno 30.04.2023.)
- Travelshelper. *Los Angeles*. n.d. Dostupno na: <https://travelshelper.com/hr/destinations/north-america/united-states/los-angeles/> (pristupljeno 30.04.2023.)
- UCLA. *The Santa Ana Winds*. n.d. Dostupno na: <http://people.atmos.ucla.edu/fovell/ASother/mm5/SantaAna/winds.html> (pristupljeno 30.04.2023.)
- Xola University. *Los Angeles Tourism Stats Round Up*. 20. svibanj 2022. Dostupno na: <https://www.xola.com/articles/los-angeles-tourism-stats-round-up-post/> (pristupljeno 15.05.2023.)
- Los Angeles Almanac. *History*. n.d. Dostupno na: <https://www.laalmanac.com/history/hi01a.php> (pristupljeno 25.05.2023.)
- UNWTO. *Urban tourism*. n.d. Dostupno na: <https://www.unwto.org/urban-tourism> (pristupljeno 29.06.2023.)

Popis ilustracija

SLIKA 1. : GEOGRAFSKA KARTA GRADA LOS ANGELESA	7
SLIKA 2. KARTA 10 STVARI KOJE TREBA POSJETITI U LOS ANGELESU.....	8
SLIKA 3. RUNYON CANYON PARK	9
SLIKA 4. TEMPERATURA I PADALINE PO MJESECIMA LOS ANGELES	10
SLIKA 5. JEZERO HOLLYWOOD	12
SLIKA 6. JEZERO ECHO PARK	12
SLIKA 7. RODEO DRIVE, BEVERLY HILLS	17
SLIKA 8. KINESKO KAZALIŠTE TCL	17
SLIKA 9. ZNAK HOLLYWOOD	19
SLIKA 10. MALIBU	20
SLIKA 11. LONG BEACH	21
SLIKA 12. VENICE BEACH	22
SLIKA 13. MOL SANTA MONICA	23
SLIKA 14. THIRD STREET PROMENADE	24
SLIKA 15. ZNAK BEVERLY HILLS	25
SLIKA 16. PLANINE SANTA MONICA.....	27
SLIKA 17. GRIFFITH OBSERVATORY IZ ZRAKA	28
SLIKA 18. GETTY CENTER.....	29
SLIKA 19. ZNAK UNIVERSAL STUDIOS HOLLYWOOD.....	32
SLIKA 20. ULAZ U KNOTT'S BERRY FARM.....	33
SLIKA 21. KIP WALTA DISNEYA I MICKEY MOUSEA U DISNEYLAND PARKU.....	34
SLIKA 22. CRYPTO.COM ARENA (EX. STAPLES CENTER) IZ ZRAKA	35
SLIKA 23. DODGER STADIUM I PANORAMA LOS ANGELESA	36
SLIKA 24. KBBQ.....	38
SLIKA 25. FOUR SEASONS HOTEL LOS ANGELES, BEVERLY HILLS.....	38
SLIKA 26. PETIT ERMITAGE.....	38

GRAF 1. SASTAV STANOVNIŠTVA LOS ANGELESA PREMA PORIJEKLU	14
GRAF 2. TURISTIČKI DOLASCI KROZ GODINE	40
GRAF 3. POTROŠNJA TURISTA KROZ GODINE (MILJARDE \$)	41
GRAF 4. RAZLOZI DOLASKA TURISTA (2018. GODINA)	41
TABLICA 1. USPOREDBA TRŽIŠTA U SAD-U	42
TABLICA 2. ZAUZETOST, ADR I REVPAR ZA OKRUG LOS ANGELES I POD TRŽIŠTA U PERIODU OD SIJEČNJA DO KOLOVOZA 2022. (PRVI DIO)	43
TABLICA 3. ZAUZETOST, ADR I REVPAR ZA OKRUG LOS ANGELES I POD TRŽIŠTA U PERIODU OD SIJEČNJA DO KOLOVOZA 2022. (DRUGI DIO)	43